

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DROGOVÁ PROBLEMATIKA A KRIMINALITA
MLÁDEŽE NA ÚZEMÍ MĚSTA PLZNĚ**

Autor práce: Daniela Pfeiferová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Milan Veselý

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2022

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Daniela Pfeiferová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Drogová problematika a kriminalita mládeže na území města Plzně

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Drug Issues and Criminality of Youth in the City of Pilsen

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Milan Veselý

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2021

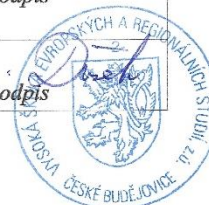
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce bude zanalyzovat, s jakými drogami mají studenti vybraných středních škol v Plzni zkušenosti. Vedlejším cílem bude zjistit, zda se studenti dopustili například přestupku nebo trestného činu v souvislosti s návykovými látkami.

Student: Daniela Pfeiferová, DiS.	16.11.2021 datum	<i>Pfeifer</i> podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Milan Veselý	16.11.2021 datum	<i>Milan Veselý</i> podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	24.1.2022 datum	<i>R. Svatoš</i> podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	26.1.2022 datum	<i>M. Sapík</i> podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	30.1.2022 datum	<i>J. Dušek</i> podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Milanovi Veselému za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PFEIFEROVÁ, D. *Drogová problematika a kriminalita mládeže na území města Plzně: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2022. 83 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Milan Veselý

Klíčová slova: droga, závislost, drogová závislost, drogová kriminalita, drogové trestné činy

Tato bakalářská práce pojednává o celospolečenském tématu drogy, závislosti a s nimi spojenou kriminalitou. Tato problematika zasluhuje pozornost z důvodu stále vysokého počtu mladých lidí závislých na návykových látkách. Cílem této práce je zanalyzovat, zda mají studenti vybraných středních odborných škol v Plzni zkušenosti s drogami. Teoretická část bakalářské práce se věnuje zejména tématu nejčastěji zneužívaných drog, dále pak představením jednotlivých drog či například popisu jejich účinků na lidské tělo. Závěr teoretické části této práce je věnován drogovým trestným činům. Praktickou část práce tvoří anonymní dotazníkové šetření, které bylo prováděno na dvou středních odborných školách v Plzni. Nashromážděná data v rámci výzkumu byla vyhodnocena prostřednictvím funkcí tabulek a grafů programu Excel.

ABSTRACT

PFEIFEROVÁ, D. *Drug Issues and Criminality of Youth in the City of Pilsen: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2022. 83 pp. Supervisor: Mgr. Bc. Milan Veselý

Keywords: drug, addiction, drug addiction, drug criminality, drug crimes

This bachelor thesis is concerned with the society-wide topic of drugs, addiction, and related crimes. The drug issue is still current because of the high number of youth drug abusers. Therefore, the thesis aims to analyse the drug experience of students from Pilsen secondary schools. The theoretical part is primarily focusing on the most commonly abused drugs. It is also concerned with explaining individual drugs and their effects on the human body. Finally, the last theoretical part focuses on drug offenses. The practical part is the description of an anonymous questionnaire survey of the students from two selected secondary schools in Pilsen. The interpretation of collected data was conducted through the Excel program and its table and graphs functions.

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11
2 CHARAKTERISTIKA NÁVYKOVÝCH LÁTEK	12
3 DROGOVÁ ZÁVISLOST.....	13
3.1 Fáze vzniku drogové závislosti	14
3.1.1 Experimentální fáze	14
3.1.2 Fáze sociálního užívání	14
3.1.3 Fáze každodenního užívání	15
3.1.4 Fáze k dosažení normálu	15
4 CHARAKTERISTIKA DROGY	16
4.1 Způsoby užívání drog.....	16
4.1.1 Kouření.....	16
4.1.2 Injekční užívání	16
4.1.3 Šňupání.....	17
4.1.4 Vstřebávání sliznicí.....	17
4.1.5 Odvary a pokrmy z psychoaktivních látek.....	17
4.2 Možné motivy k užívání drog.....	17
4.3 Dělení drog	17
4.3.1 Podle postoje společnosti k droze	18
4.3.2 Podle rizika pro uživatele	19
4.3.3 Podle rizika závislosti	19
4.3.4 Podle působení na psychiku	20
4.3.5 Komplikace, které nastávají po užívání drog.....	21
5 NEJČASTĚJI ZNEUŽÍVANÉ DROGY	23
5.1 Marihuana.....	23
5.1.1 Definice	23
5.1.2 Slangové výrazy	23

5.1.3	Užívání	23
5.1.4	Účinky na člověka.....	24
5.2	LSD	25
5.2.1	Definice	25
5.2.2	Slangové výrazy	25
5.2.3	Užívání	25
5.2.4	Účinky na člověka.....	25
5.3	Lysohlávky	26
5.3.1	Definice	26
5.3.2	Slangové výrazy	26
5.3.3	Užívání	26
5.3.4	Účinky na člověka.....	26
5.4	Heroin.....	27
5.4.1	Definice	28
5.4.2	Slangové výrazy	28
5.4.3	Užívání	28
5.4.4	Účinky na člověka.....	29
5.5	Kokain	29
5.5.1	Definice	30
5.5.2	Slangové výrazy	30
5.5.3	Užívání	30
5.5.4	Účinky na člověka.....	30
5.6	Pervitin	31
5.6.1	Definice	31
5.6.2	Slangové výrazy	32
5.6.3	Užívání	32
5.6.4	Účinky na člověka.....	32
5.7	Extáze	33

5.7.1	Definice	33
5.7.2	Slangové výrazy	33
5.7.3	Užívání	33
5.7.4	Účinky na člověka.....	33
6	MLÁDEŽ A DROGY	35
7	DROGOVÁ KRIMINALITA A DROGOVÉ TRESTNÉ ČINY.....	37
7.1	Drogová kriminalita	37
7.1.1	Primární drogová kriminalita	37
7.1.2	Sekundární drogová kriminalita.....	37
7.2	Drogová kriminalita mládeže	38
7.2.1	Tresty za drogovou trestnou činnost mladistvých.....	38
7.3	Drogové trestné činy	38
7.4	Vybrané drogové trestné činy.....	40
8	VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	43
8.1	Cíl výzkumného šetření.....	43
8.2	Stanovení hypotéz	44
9	VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	45
10	ZHODNOCENÍ HYPOTÉZ	71
11	NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	72
	ZÁVĚR.....	73
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	74
	SEZNAM ZKRATEK.....	77
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	78
	PŘÍLOHY	80

ÚVOD

Bakalářská práce na téma Drogová problematika a kriminalita mládeže na území města Plzně se zaměřuje primárně na závislost na psychotropních látkách. Závislostí je totiž mnoho a jen ztěžka bych dokázala popsat všechny, a když ano, tak velmi stručně. Proto jsem se rozhodla pro jeden druh závislosti, tedy závislost látkovou, abych se mohla o tento druh hlouběji zajímat a téma podrobně zpracovat. Závislost na drogách je sice poměrně často diskutované téma ve společnosti, nicméně uživatelé drog mezi námi stále jsou a budeme upřímní, budou mezi námi i nadále. Proto je třeba na toto téma neustále upozorňovat, byť jen například bakalářskou prací. Závislost jsou jevy, se kterými se každý z nás setkává takřka denně, ať už je tím myšlena třeba závislost na internetu, nebo právě závislost na drogách. Například závislost na cigaretách je ve společnosti naprosto běžná věc, problém ale je, že se tato závislost za závislost vlastně téměř nepovažuje. Toto téma jsem si vybrala z důvodu toho, abych nejen sama sobě rozšířila vědomosti o této problematice, zejména o drogách, o kterých má člověk mnohdy minimum informací.

Hlavním cílem bakalářské práce je zanalyzovat, s jakými drogami mají studenti vybraných středních škol v Plzni zkušenosti. Vedlejším cílem je zjistit, zda se studenti dopustili například přestupku nebo trestného činu v souvislosti s návykovými látkami a zda vůbec studenti vědí, že se s návykovými látkami pojí trestná činnost.

Bakalářská práce je rozdělena do 11 hlavních kapitol. Kapitoly obsahují informace například obecně o drogách nebo o drogových trestných činech. Velká část teoretické části bakalářské práce je věnována samotné charakteristice jednotlivých nejčastěji zneužívaných drog. Mezi nejčastěji zneužívanými drogami je zmíněna například marihuana, pervitin nebo LSD. U jednotlivých drog bylo primárním úkolem popsat definici, slangové výrazy, způsoby užívání těchto drog a popis účinků na lidské tělo. Ke každé droze byl navíc přiložen i obrázek, aby měl každý čtenář představu, jak drogy vypadají. Praktická část zahrnuje empirický výzkum, který byl realizován prostřednictvím anonymního dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření bylo prováděno na dvou Středních odborných školách s maturitou. Osloveno bylo celkem 119 respondentů ve věku 15-18 let. Návratnost dotazníku byla stoprocentní. Vzhledem k pandemii COVID-19, se autorka nemohla s respondenty sejít osobně, proto po předchozí domluvě s učitelkami z daných škol dotazníky ponechala na vrátnici, kde si je následně vyzvedla již vyplněné.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cíle autorka rozdělila na hlavní a vedlejší. Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda mají studenti vybraných plzeňských středních škol zkušenost s drogami, popřípadě s jakými. Vedlejším cílem je zjistit, zda se studenti dopustili například přestupku nebo trestného činu v souvislosti s návykovými látkami a zda vůbec studenti vědí, že se s návykovými látkami pojí trestná činnost.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část a skládá se celkem z 11 hlavních kapitol, které jsou dále rozděleny na podkapitoly. V teoretické části je vysvětlena drogová závislost, dále jsou stručně popsány fáze vzniku drogové závislosti. V teoretické části jsou popsány i drogy, které by autorka zahrнула do nejčastěji zneužívaných drog v České republice. V této kapitole je ke každé droze přesně popsána definice konkrétní návykové látky, slangové výrazy, které se používají zejména mezi drogově závislými nebo například způsoby, jakými může být látka užitá a účinky na lidské tělo. Závěr teoretické části je věnován drogovým trestným činům spojeným s návykovými látkami.

Pro praktickou část byla použita metoda dotazníkového šetření. Vytvořený dotazník byl zaměřen na mládež studující na středních školách s maturitou, především v Plzni. Z dotazníku byly následně vyhodnoceny data prostřednictvím programu Excel a výsledky jednotlivých otázek byly shrnuty do tabulek a grafů. K jednotlivé tabulce a grafu byl následně doplněn text, celkové autorčino shrnutí. Dotazník byl tvořen z 18 otázek a byl anonymní. Celkem bylo osloveno 119 respondentů, dotazník měl 100 % návratnost. Autorka provedla šetření prostřednictvím vytištěného dotazníku, který byl rozdán každému studentovi a z konečných vyplněných dotazníků ručně sčítala počet uvedených odpovědí. Odpovědi byly následně zapsány do tabulky a grafu, jak je již zmíněno. V každé tabulce je počet studentů, kteří danou odpověď uvedli a následně vypočítána procenta, která jsou zobrazena i v grafech. V grafech byly uvedeny pouze procentuální výsledky, aby byly grafy co nejvíce přehledné. V závěru praktické části jsou stručně navrženy opatření, která jsou podle autorky potřeba k tomu, aby se určitým způsobem zamezilo studentům v užívání návykových látek.

2 CHARAKTERISTIKA NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Návyková látka je například alkohol, narkotika nebo například látky, které mění naši mysl. Mohou to být i jiné látky, které mohou negativně ovlivnit psychickou i fyzickou stránku člověka. Již zmíněné látky můžeme dělit do několika skupin. Nejčastěji jsou tyto látky děleny do 3 základních skupin, kterými jsou:

- Návykové látky uměle vytvořené (pervitin) nebo přírodní (houbičky)
- Návykové látky legální (alkohol) a nelegální (marihuana)
- Návykové látky tlumivé (opiáty), halucinogenní (LSD) či stimulační (kokain).

Některé návykové látky jsou společností tolerovány, jiné zase ne. Legální látky, tedy například zmíněný alkohol nebo tabákové výrobky jsou společností povětšinou akceptovány, i když na nich vzniká závislost stejně jako na nelegálních a tvrdších drogách. I přes to jejich užívání není trestné. V České republice je prodej legálních návykových látek omezen věkem, tedy 18 rokem věku, pod tuto hranici není možné alkohol či tabákové výrobky zakoupit. Přesněji řečeno, podle zákona by měl být omezen prodej osobám mladším 18 let, všichni ale dobře víme, že toto „pravidlo“ ne vždy funguje a k tzv. legálním drogám se často dostávají i velice mladí lidé. Mezi tyto drogy patří například i léky, které lidé užívají nejčastěji na doporučení svého lékaře. Mnoho lidí si ale neuvědomuje, že i na lécích může vzniknout těžká závislost.

S návykovými látkami je značně spojována závislost. *„Závislost je psychický stav, jehož příčinou je neodolatelně silný chtíč. Tento chtíč má tendenci být stále dominantnějším, takže nakonec jsme schopni myslet už jen na prostředek, který tento chtíč uspokojí; náš citový život je tím naprosto opanován, protože už nechceme nic jiného než tento jediný prostředek upokojení.“¹*

Závislost nevzniká hned po prvním požití drogy, vzniká v průběhu měsíců i let. Rozhodně to neplatí u všech stejně, záleží například na tom, jak silná je užívaná droga, v jaké míře a jak často.

¹ DUNSELMAN, Ron. *Namísto já: omamné drogy a jejich působení na člověka*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2013. s. 15. ISBN 978-80-905222-1-3.

3 DROGOVÁ ZÁVISLOST

Drogová závislost je stav, který je vyvolán častým užíváním psychotropních látek. Vznik závislosti u člověka závisí na mnoha faktorech, závisí zejména na osobnosti jedince, na jeho aktuálním fyzickém a duševním stavu ale z velké části závisí vznik i na druhu drogy, kterou osoba užije. Záleží také na věku jedince, protože u mladých lidí je nebezpečí vzniku závislosti na návykových látkách relativně větší.² Člověk, který začne být závislý, drogu vyžaduje k tomu, aby normálně fungoval ve svém životě. Většinou to začíná nevinným užíváním drogy například o víkendech, ale drtivá většina osob do drog spadne úplně a stanou se závislými.

„Chronicky závislý člověk nebere drogy jen proto, aby se cítil rajsky neboli „high“, ale především proto, aby zahnal utrpení v mezičase bez drog.“³ Poté už jsou drogy brány jako součást života, bez které nejde žít. Osoba má bez drog šílené stavy, které požitím drogy opět odezní. Pro lidi, kteří drogy neberou, jsou běžné situace normální. Pro narkomany jsou tyto situace pouhopouhá muka.

„Diagnóza závislosti podle Diagnostického a statistického manuálu Americké psychiatrické asociace (DSM-IV) se stanovuje následovně:

Pro diagnózu závislosti by měl pacient vykazovat alespoň tři ze sedmi dále uvedených příznaků ve stejném období 12 měsíců:

- 1. Růst tolerance (zvyšování dávek, aby se dosáhlo stejného účinku nebo poklesu účinku návykové látky při stejném dávkování);*
- 2. odvykací příznaky po vysazení látky;*
- 3. přijímání látky ve větším množství nebo po delší dobu, než měl člověk v úmyslu;*
- 4. dlouhodobá snaha nebo jeden či více pokusů omezit a ovládat přijímání látky;*
- 5. trávení velkého množství času užíváním a obstaráváním látky nebo zotavováním se z jejich účinků;*
- 6. zanechání sociálních, pracovních a rekreačních aktivit v důsledku užívání látky nebo jejich omezení;*

² MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 31. ISBN 978-80-7478-589-4.

³ DUNSELMAN, Ron. *Namísto já: omamné drogy a jejich působení na člověka*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2013. s. 16. ISBN 978-80-905222-1-3.

7. *pokračující užívání látky navzdory dlouhodobým nebo opakujícím se sociálním, psychologickým nebo tělesným problémům, o nichž člověk ví a které jsou působeny nebo zhoršovány užíváním látky.*“⁴

Drogová závislost zahrnuje jednoznačně závislost například na heroinu, marihuaně, kokainu, LSD nebo pervitinu.

3.1 Fáze vzniku drogové závislosti

Drogová závislost nevzniká hned lusknutím prstu. Většinou probíhá v několika fázích. „*Fáze drogové závislosti se skládají z několika fází: z fáze experimentální, z fáze sociálního užívání, z fáze ztráty kontroly nad užíváním návykové látky a fáze dosažení k normálu.*“⁵

3.1.1 Experimentální fáze

Jedinec je nadšen z drogy, zažívá jen dobré pocity, poznává nové věci, s drogou jde vše lépe. Kvůli droze může uniknout z reality, kde neexistují problémy. K této fázi není potřeba velké množství drogy.

Mnoho uživatelů z této fáze časem přejde do závislosti, ale jsou i uživatelé, kteří drogu párkrát zkusí a uvědomí si, že jim za to droga nestojí. Naopak je také velké množství lidí, kteří touto fází končí, drogu vyzkouší ale nic v nich droga nevyvolává.⁶

3.1.2 Fáze sociálního užívání

V této fázi se postupně začíná projevovat závislost a zdrojem problémů se stávají právě drogy.⁷

Ve fázi tzv. víkendového braní osoba často používá větu „mám to pod kontrolou“, ale bohužel nemá. V tomto období může nastat mnoho problémů, například v práci, ve škole, jedinec začíná vyhledávat kamarády se stejnou „zálibou“. Jedinec začíná často lhát a přidělovat starosti sám sobě.

⁴ NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 5., rozšířené vydání. Praha: Portál, 2018. s. 33-34. ISBN 978-80-262-1357-4.

⁵ Národní zdravotnický informační portál. *Fáze drogové závislosti* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/322-faze-drogove-zavislosti>

⁶ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 34. ISBN 978-80-7478-589-4.

⁷ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 34. ISBN 978-80-7478-589-4.

Mohou se také objevit první známky zdravotních problémů, například nespavost nebo deprese.

3.1.3 Fáze každodenního užívání

Jednotlivci v této fázi už nemají kontrolu nad užíváním návykové látky a svojí závislostí.

Osoba podřizuje svůj život drogám, nemyslí na nic jiného než na to, kdy si drogu dá. Ve všech směrech se stává prioritou droga, škola, práce, rodina nebo například kamarádi jdou stranou. Dostává se do začarovaného kruhu, ze kterého se sám, i když by možná chtěl, nemůže dostat, protože v této situaci je nutná odborná pomoc.⁸

3.1.4 Fáze k dosažení normálu

Poslední fáze užívání k dosažení normálu obsahuje stav, kdy psychotropní látky nefungují jako na začátku, drogy uživateli nic nepřinášejí. Užití drogy se stává pouze důvodem k odehnání fyzického a psychického utrpení.

Závislé osoby se často snižují k věcem, nebo činnostem, co by nikdy bez drog neudělali, například začnou prostituovat nebo žebrot.⁹

V této fázi často dochází ke smrti předávkováním, ke kterému dochází zejména při zvlášť těžké intoxikaci, ale může také dojít k selhání organismu (selhání srdeční činnosti).

Osoba potřebuje velmi nutnou odbornou pomoc (terapeutické komunity).

⁸ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 35. ISBN 978-80-7478-589-4.

⁹ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 35. ISBN 978-80-7478-589-4.

4 CHARAKTERISTIKA DROGY

„Slovo droga pochází z arabského slova durana, což je výraz pro léčivo. Slovo droga tedy původně bylo názvem pro surovinu na výrobu léků. Stejný význam má v současnosti také ve farmacii.“¹⁰

Je to tedy určitá látka, která ovlivňuje psychickou stránku člověka, dočasně mění lidské chování nebo vědomí. Drogy bývají vesměs nelegální, když nepočítáme například cigarety.

4.1 Způsoby užívání drog

Mezi nejčastější způsoby aplikace drogy patří kouření, šňupání, injekční užívání ale i další.

4.1.1 Kouření

Mezi drogy, které se často kouří patří hašiš, kokain, marihuana nebo heroin. Tyto drogy mohou být kouřeny v několika podobách, třeba v cigaretách, pomocí různých dýmek nebo například čisté.

Kouření je na rozdíl od injekčního užívání méně rizikové, ale pozor, škodlivé je také.

4.1.2 Injekční užívání

Tento způsob užití je maximálně rizikový, ale protože látka pracuje rychleji, je mezi uživateli velice oblíbená.¹¹

Injekční aplikace drogy je ale spojená s mnoho riziky, může dojít například ke vzniku abscesům nebo k infekčnímu onemocnění (žloutenka typu C, AIDS).

¹⁰ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 9. ISBN 978-80-7478-589-4.

¹¹ SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *Jak jsou drogy užívány* [online]. Česká republika: MeDitorial, c2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.substitutni-lecba.cz/jak-jsou-drogy-uzivany>

4.1.3 Šňupání

„Jde o oblíbený způsob užívání kokainu a heroinu, ale i pervitinu. Při šňupání dochází často k narušení nosní přepážky a ke ztrátě čichu.“¹²

4.1.4 Vstřebávání sliznicí

Tímto způsobem se užívá převážně LSD. Pod jazykem jsou cévy, do kterých se látky snadněji vstřebávají.

4.1.5 Odvary a pokrmy z psychoaktivních látek

Odvar může být vytvořen například z durmanu, což je velice jedovatá rostlina nebo také z makovic. Pokrmy mohou být připravovány třeba z marihuany, například koláčky nebo sušenky.

4.2 Možné motivy k užívání drog

Na tuto otázku neexistuje jedna prostá odpověď. Důvodů, proč lidé začínají brát drogy je nespočet. Někdo začne brát drogy z nudy, jiní lidé začínají brát drogy na „party“ o víkendech, časem se z toho ale může stát závislost a každodenní potřeba. Někdo nachází v drogách svobodu, kterou jim často právě drogy berou. Toto riziko si ale osoby neuvědomují, často je ani riziko závislosti nenapadne. Je spousta uživatelů drog, kteří začali psychotropní látky užívat ze zvědavosti, z nudy, protože to dělali jejich kamarádi nebo pro únik z reality.

Motivem k užití drogy mladistvým může být například to, že se osoba snaží vyrovnat partě, které je součástí – jeden člověk přinese do party drogu a dají si jí všichni, protože přece jedinec neukáže slabost. Dalším motivem může být třeba snaha o zvýšení výkonnosti, kdy některé drogy působí ze začátku tak, že člověka nabudí, člověk má více nápadů, lépe myslí. Velké procento mládeže drogy zkouší pouze ze zvědavosti.¹³

4.3 Dělení drog

Drogy lze dělit podle 4 základních aspektů:

- *„Podle postoje společnosti k droze*

¹² SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *Jak jsou drogy užívány* [online]. Česká republika: MeDitorial, c2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.substitutni-lecba.cz/jak-jsou-drogy-uzivany>

¹³ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 30. ISBN 978-80-7478-589-4.

- *Podle rizika pro uživatele*
- *Podle rizika závislosti*
- *Podle působení na psychiku* ¹⁴

4.3.1 Podle postoje společnosti k droze

Tento typ hlediska se dále dělí na legální a nelegální drogy. Dělení na legální a nelegální drogy není všude stejné. Například v Amsterdamu je marihuana, která je u nás považována za nelegální látku, legální. Ovšem za dodržení určitých podmínek, jednou z nich je například věkové ohraničení 18 let.

Legální drogy jsou u nás v České republice volně dostupné, a jejich užívání bývá společností běžně tolerováno. Jedná se například o tabákové výrobky, které jsou volně dostupné k prodeji, ale za určitých předpokladů, kam řadíme například věk.¹⁵ Avšak i na legálních drogách si člověk může vybudovat závislost (závislost na alkoholu), nebo mohou způsobit zdravotní potíže (například cirhóza jater při užívání již zmíněného alkoholu). Mezi legální drogy řadíme tabákové výrobky, kofein, alkohol nebo třeba léky.

Nelegální drogy jsou státem netolerovány, jestli jsou ale netolerovány i společností, toť otázka. Do skupiny nelegálních drog patří zejména marihuana, kokain, pervitin, LSD, heroin nebo extáze.

Za nelegální držení a výrobu drog jsou určeny tresty, které můžeme najít v zákoně, jde kupříkladu o finanční trest. Jedná se například o:

„§ 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

(1) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

¹⁴ SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *Rozdělení drog* [online]. Česká republika: MeDitorial, c2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>

¹⁵ SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *Rozdělení drog* [online]. Česká republika: MeDitorial, c2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>

(2) *Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku než uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství větším než malém, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*

(3) *Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve větším rozsahu.*

(4) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu.*¹⁶

4.3.2 Podle rizika pro uživatele

Podle rizika pro uživatele, zejména pro jeho fyzický a psychický stav, se drogy dělí na měkké a tvrdé.

Pod pojmem měkké drogy si většina lidí představí drogy, které nejsou škodlivé a jsou ve větší míře akceptované. Ale i měkké drogy jsou nebezpečné, lze na nich vybudovat závislost a škodí našemu zdraví. Určitě každý z nás známe minimálně jednu osobu, která denně vykouří krabičku cigaret nebo vypije několik káv. Mezi tzv. měkké drogy řadíme konopné drogy – hašiš, marihuanu, tabák, kofein.¹⁷

Tvrdé drogy jsou velmi nebezpečné, osoby většinou neskončí u „občasného braní“ a drogy se stanou jejich součástí života. Život si poté tímto způsobem zruinují, zruinují si jak zdraví, tak třeba vztahy v rodině. Na tvrdých drogách vzniká velká závislost a hrozí v tomto případě i možnost předávkování.

Mezi tvrdé drogy patří kupříkladu kokain, alkohol, pervitin.

4.3.3 Podle rizika závislosti

Drogy s mírným a drogy s vysokým rizikem závislosti. U drog s mírným rizikem závislosti je riziko závislosti poměrně nízké, ale nemělo by se opomínat to, že riziko tu

¹⁶ ZEMAN, Petr, Michaela ŠTEFUNKOVÁ a Ivana TRÁVNÍČKOVÁ. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). s. 42. ISBN 978-80-7338-151-6.

¹⁷ SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *Rozdělení drog* [online]. Česká republika: MeDitorial, c2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>

stále je. Například kofein, marihuana. A jak vyplývá ze slov druhého názvu skupiny, u drog s vysokým rizikem je riziko vzniku závislosti poměrně výrazné (heroin).¹⁸

4.3.4 Podle působení na psychiku

V poslední kategorii dělení drog se zaměříme na 3 skupiny – tlumivé, halucinogenní a povzbuzující látky.

4.3.4.1 Tlumivé látky

„Tlumivé látky tlumí duševní i tělesnou aktivitu. Malé dávky uklidní, vyšší navodí spánek, velmi vysoké způsobí hluboké bezvědomí, ve kterém je možné člověka i operovat (odtud pojem narkóza).“¹⁹

Na těchto látkách samozřejmě vzniká závislost, a to jak psychická, tak fyzická. Tlumivé látky se používají ve zdravotnictví například na tlumení velké bolesti. Zahrnujeme sem opiáty, které jsou v medicíně používány právě k utlumení bolesti, alkohol, heroin nebo morfin, což je látka získaná právě z opiátu.

4.3.4.2 Halucinogeny

„Halucinogeny (psychedelika, delirogeny, fantastika) jsou rozsáhlou skupinou přírodních a syntetických látek, které vyvolávají změny vnímání od pouhého zostření až po halucinace.“²⁰

O halucinogenech se říká, že si je musíte vzít, když jste v dobrém psychickém stavu, na dobrém místě a mezi dobrými lidmi. Pak prožijete spíše hezký stav pod vlivem drogy. Pokud je tomu naopak, zažijete nejspíš šílený až hororový zážitek, který asi nebudete chtít, aby se opakoval. Špatnému zážitku se říká „bad trip“, který se projevuje silnými halucinacemi, kdy člověk nedokáže rozpoznat realitu, dále se projevuje například pocitem, že trip nikdy neskončí nebo strachem. A právě při „bad tripu“ může dojít třeba ke změnám osobnosti, depresím, nebo celkově k duševnímu poškození.

¹⁸ SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *Rozdělení drog* [online]. Česká republika: MeDitorial, c2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>

¹⁹ DROGOVÁ PORADNA. *O drogách obecně* [online]. Česká republika: MUDr. Jakub Minařík, c2009 [cit. 2022-01-29]. Dostupné z: <http://www.drogovaporadna.cz/o-drogach-obecne.html>

²⁰ KOLEKTIV AUTORŮ SDRUŽENÍ SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi: [příručka pro rodinné příslušníky a pomáhající profese]*. Praha: Portál, 2007. Rádci pro zdraví. s. 157. ISBN 978-80-7367-223-2.

„Tyto látky vyvolávají stavy excitace, změny nálady a vnímání. Vzbuzují pocity derealizace a depersonalizace.“²¹ Mezi halucinogenní látky řadíme především LSD nebo lysohlávky.

4.3.4.3 Povzbuzující látky

„Stimulanty jsou látky zvyšující psychomotorické tempo a bdělost. Vyvolávají pocity nadbytku energie, svěžesti a euforie, zvyšují fyzické i psychické výkony. Zrychlují tok myšlenek a potlačují únavu a chuť k jídlu. Za tyto stavy se platí velmi nepříjemnými pocity provázejícími doznívání účinků těchto drog. Při jejich častém užívání dochází k vyčerpání organismu a potřebě stále vyšších dávek k dosažení stejného účinku. Dlouhodobé užívání daných látek nebo jejich vyšší dávky mohou vyvolat toxickou psychózu. Při předávkování může dojít k selhání srdce a úmrtí.“²²

Stimulanty mají velký účinek hlavně na mozek. Po užití stimulantu se vytratí potřeba spát, únava, hlad nebo chuť na jídlo. Na těchto látkách zřejmě vzniká psychická závislost.

Do povzbuzujících látek patří třeba pervitin, kokain ale i kofein.

4.3.5 Komplikace, které nastávají po užívání drog

4.3.5.1 Komplikace spojené s tělesnou stránkou

Jak všichni dobře víme, užívání drog vede ke komplikacím jak zdravotním, tak psychickým. V tomto pododdílu se zaměříme na komplikace, které se vztahují k našemu tělu. Těchto potíží je velká řada, jedná se například o:

- Pohlavní choroby – pohlavní choroby získávají závislé osoby většinou z toho důvodu, že prostituují za účelem získání peněz na drogy.
- Žloutenky – u drogově závislých osob se objevuje žloutenka typu B a C a ve většině případech se přenáší tím, že více osob používá jednu jehlu mezi sebou. Aby se zamezilo těmto nepříjemným situacím, existují terénní sociální služby, které se zaměřují právě na výměnu starých injekčních stříkaček za nové (staré jehly se poté likvidují).

²¹ PAVLAS, Ivan. *Člověk a drogové závislosti*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2001. Mimořádné formy studia. s. 34. ISBN 80-7042-197-5.

²² RADKOVÁ, Lucie a Jana RAUSOVÁ. *Mluva uživatelů a výrobců drog*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2015. s. 13. ISBN 978-80-7464-707-9.

- HIV/AIDS – tento problém vzniká též použitím jedné jehly mezi více osobami, ale může vzniknout i nechráněným pohlavním stykem. I v tomto případě lze využít terénní služby, kde jsou narkomanům vyměněné použité injekční stříkačky za čisté a sterilní.²³

4.3.5.2 *Komplikace spojené s psychickou stránkou*

Tělesnou stránku doprovází ale i psychická stránka. Jak již z názvu vypovídá, záleží na psychice člověka, záleží ale i na droze, kterou osoba užívá a na množství užívané drogy. Příklady psychických komplikací:

- Suicidium – osoba se pokouší o sebevraždu, tyto pocity jsou většinou vyvolány dlouhodobou depresí, která je způsobena právě drogami.²⁴
- Toxická psychóza – v případě toxické psychózy se uvádí, že má velmi podobné projevy jako schizofrenie, akorát schizofrenii vyléčit nelze. Psychóza vzniká ve většině případech po dlouhodobém užívání psychotropních látek, zejména se jedná o pervitin nebo halucinogeny jako jsou lysohlávky a LSD.
- Flashback – tzv. „záblesk paměti“. Je to stav, kdy se vrací pocity, které měla závislá osoba při intoxikaci (intoxikace je otrava) drogou. Tento stav může osobu postihnout klidně i po několika měsíční abstinenci. Flashback je spojován kupříkladu s LSD, pervitinem, extází.²⁵

²³ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabeta, s. 79. ISBN 80-862-9970-8.

²⁴ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 42. ISBN 978-80-7478-589-4.

²⁵ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 42. ISBN 978-80-7478-589-4.

5 NEJČASTĚJI ZNEUŽÍVANÉ DROGY

V této kapitole budou zmíněny nejčastěji zneužívané psychotropní látky, ať už například marihuana, heroin nebo pervitin. Tato práce ale nebude obsahovat zdaleka všechny druhy nejčastěji zneužívaných drog, protože jich je mnoho.

5.1 Marihuana

Marihuana je, jak asi všichni víme, nejznámější drogou nejen v České republice. Populární je například i na Jamajce, v Nizozemsku nebo v USA. V České republice je tato droga nelegální, legální je jen na lékařský předpis.

Velmi často se říká, že právě marihuana je vstupní bránou do světa drog, ale nikde to není prokázáno. Samozřejmě jsou lidé, kteří díky marihuaně začali brát i silnější drogy, například pervitin, ale ve spoustě případů na to marihuana nemá vliv. To, že člověk užívá marihuanu hned neznamená, že užívá i jiné drogy. Je tu ale i možné riziko, že marihuana osobu navodí k užití jiných látek. Tato droga je ale určitě nejvíce užívanou drogou nejen mezi mladistvými.

5.1.1 Definice

Marihuana je droga, která se získává usušením vrchní okvětní části konopí s obsahem THC.²⁶ Marihuana je také řazena do skupiny halucinogenů, i když k dosažení právě halucinací nedochází tak často.

5.1.2 Slangové výrazy

Mezi slangové výrazy marihuany patří zejména hulení, brko, špek, tráva a joint.

5.1.3 Užívání

Marihuana je nejčastěji užívána ke kouření, může být kouřena pouze marihuana, někdo míchá marihuanu s tabákem. Lidé používají marihuanu i k výrobě pokrmů, jako jsou například koláčky nebo konopné máslo. Užívání marihuany je stejně škodlivé jako kouření tabákových výrobků, může dojít k rakovině plic nebo k různým zdravotním problémům co se dýchání týče. „*Výzkumy prokázaly, že pravděpodobnost výskytu*

²⁶ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 46. ISBN 978-80-7478-589-4.

rakoviny je při kouření marihuany pětikrát až desetkrát vyšší, než u běžných tabákových výrobků.“²⁷

5.1.4 Účinky na člověka

I u marihuany je důležité, jaký psychický stav v danou chvíli máte, na jakém místě drogu užíváte a s jakými lidmi sdílíte tento moment. Důležitý je tedy setting, což znamená právě výběr spoluživatelů nebo místa, a poté set, kam zahrnujeme psychiku jedince. Účinků na lidské tělo je mnoho. Patří mezi ně například veselá nálada, nezadržitelné záchvaty smíchu, sucho v ústech, zpomalují se reakce jedince a zhoršuje se mu paměť.

V případě užití marihuany prostřednictvím „jointu“ (slangové označení marihuanové cigarety) se účinky dostávají ve velmi krátké době, během pár sekund nebo minut. A podle množství, které dotyčný člověk užije, trvají účinky přibližně 1–4 hodiny. Nesmíme však zapomenout na to, že i u marihuany je možné vyvolání závažných psychických problémů. I marihuanou se dá předávkovat, stejně jako ostatními zmíněnými drogami v této bakalářské práci. Předávkování látkou THC, která je v marihuaně obsažena se projevuje například tím, že člověk nevnímá okolí, neprojevuje ani nepřijímá jakékoli emoce, nebo třeba stavy, kdy se člověk motá a dlouho se neudrží na nohou. Může dojít i k omezení funkcí mozkové činnosti.²⁸

*Obrázek č. 1: Marihuana*²⁹

²⁷ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet. s. 21. ISBN 80-862-9970-8.

²⁸ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 49. ISBN 978-80-7478-589-4.

²⁹ Pixabay. *Marihuana* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/sazenice-konop%c3%ad-marihuana-1062908/>

5.2 LSD

LSD je jedna z nejsilnějších a nejznámějších halucinogenních drog, která mění stav vědomí. Tato droga se považuje za symbol hippies. Ke spuštění účinků po užití LSD stačí velmi malé množství, velké množství může ale napáchat škody, může dojít ke změnám osobnosti. I u této drogy, jako u marihuany je důležitý set (psychika) a setting (místo, spoluživatelé). LSD se vyskytuje v několika podobách. Nejrozšířenější formou této drogy jsou ale čtverečky papíru, který saje. V saším papírku je napuštěn roztok LSD, který nemá žádnou chuť, vůni ani žádnou barvu. Tyto papírky se nazývají právě tripy, které jsou různě zdobené, jsou na nich barevné vzory, obrázky. Tato droga může být i ve formě tablet nebo malých zrněk.³⁰

5.2.1 Definice

„LSD je diethylamid kyseliny lysergové a patří také mezi halucinogeny. Námel je sklerocium cizopasně houby druhu Claviceps purpurea a nachází se v semínku žita, ječmene a pšenice.“³¹

5.2.2 Slangové výrazy

Mezi slangové výrazy LSD patří zejména papírek, čtverec či trip.

5.2.3 Užívání

LSD se užívá ústně, nejčastějším způsobem je vložení papírku pod jazyk. Tato droga může být užitá i nitrožilně, ale tento způsob je výjimečný.

5.2.4 Účinky na člověka

Tato droga působí na centrální nervovou soustavu a způsobuje zrakové a sluchové halucinace, uživatel této drogy vidí a slyší věci úplně jinak pod vlivem, než když je střízlivý. Tento stav se nazývá „trip“ a obvykle trvá okolo 8 hodin. Uživatel drogy ale musí zvážit, zda drogu užít, protože pokud tzv. „trip“ začne, není možné ho nijak zastavit.³² Účinky mohou být samozřejmě žádoucí a nežádoucí. Žádoucích účinků je rozhodně méně než těch nežádoucích, do kterých patří například závratě, úzkost nebo časová a místní dezorientace.

³⁰ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet, s. 40. ISBN 80-862-9970-8.

³¹ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 52. ISBN 978-80-7478-589-4.

³² GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet, s. 41. ISBN 80-862-9970-8.

Obrázek č. 2: LSD³³

5.3 Lysohlávky

Lysohlávky patří mezi tzv. halucinogeny, které můžeme najít na polích nebo v lesích i když jdeme sbírat klasické jedlé houby.

5.3.1 Definice

Lysohlávky jsou malé houby, které vyvolávají silné halucinace. Tyto houby v sobě obsahují chemické látky jako je psilocybin a psilocin.³⁴

5.3.2 Slangové výrazy

Mezi slangové výrazy lysohlávek patří zejména lysoně, houby, houbičky a další.

5.3.3 Užívání

Houbičky se užívají hlavně ústně, mohou se jíst syrové, sušené, nakládáné na různé způsoby. Z houbiček se může dělat také čaj, mohou se z nich vařit i pokrmy. Ale požívají se pouze hlavičky.

5.3.4 Účinky na člověka

Účinky lysohlávek jsou velmi podobné jako účinky u LSD. Malá dávka může způsobit pocity uvolnění, euforie, štěstí. Naopak velká dávka houbiček může způsobit

³³ Aktuálně.cz. LSD [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/lsd-zaziva-recesi-oblibili-si-ho-programatori-ze-silicon-val/r~9dc16c60951b11e58f750025900fea04/>

³⁴ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet. s. 43. ISBN 80-862-9970-8.

barvitě halucinace, ale nemusí být jen příjemné, mohou vyvolat i bad trip. V horším případě se můžou projevit sebevražedné sklony, deprese, může se spustit duševní onemocnění, zejména schizofrenie.³⁵ Nelze ale odhadnout množství látek, které jednotlivé houbičky obsahují, může tedy dojít k předávkování.

Obrázek č. 3: Lysohlávky³⁶

5.4 Heroin

Heroin je droga, která patří mezi opiáty. Čistý heroin je pro člověka velice nebezpečný, proto se v ulicích nedá koupit právě čistý, prodává se míchaný křídou, kofeinem nebo třeba moukou. Proto nemá prášek čistě bílou barvu, ale může mít až tmavě hnědou. Heroin je nejvíce nebezpečná droga z opiátů. Požití „čistého“ heroinu, tedy čistě bílého krystalického prášku bez přimíchání kofeinu, křídou atp., může být ve většině případů smrtelné. *„Nejzávažnějším rizikem je rychlý vznik fyzické závislosti s těžkými abstinenčními příznaky. Po somatické stránce dochází též k poškození mozku a jater. U heroinu, stejně jako u ostatních opiátů je vysoké riziko předávkování, vedoucí často do kómatu s následkem smrti na základě zástavy dechu a krevního oběhu.“*³⁷

³⁵ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet. s. 43. ISBN 80-862-9970-8.

³⁶ iROZHLAS. *Lysohlávky* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/zdravi/lysohlavky-na-depresi-cesi-budou-zkoumat-nove-pouziti-halucinogenu-pri-lecbe_1709302131_haf

³⁷ ŠTABLOVÁ, Renata. *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. rozš. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1999. s. 27. ISBN 80-7251-018-5.

Zajímavostí je, že heroin dostal tento název, protože do něj lidé vkládali velké naděje a očekávání („droga – hrdina“).³⁸

Známa uživatelka heroinu je i narkomanka Katka, o které byl natočen dokument Heleny Třeštíkové a v roce 2020 byla publikována kniha od Michaela Třeštíka, která popisuje životní příběh této narkomanky.

5.4.1 Definice

„Heroin je polysyntetická droga odvozená od morfinu (diacetylmorfin, diamorfin), patří mezi opiáty. Heroin se vyrábí z opia (nebo z morfinu), působí silněji, rychleji a kratší dobu než morfin. Surovinou pro výrobu heroinu je mák setý, mezistupněm pro výrobu heroinu je surové opium.“³⁹

5.4.2 Slangové výrazy

Mezi slangové výrazy heroinu patří zejména herák, héro, háčko, kedra.⁴⁰

5.4.3 Užívání

Heroin se užívá hlavně injekčně, i když je to jedna z nejvíce nebezpečných možností. Heroin se nahřeje na lžici ve spojení s vodou a kyselinou, vtáhne do injekční stříkačky a aplikuje do žíly nebo do svalu. Většinou začínají drogově závislé osoby aplikovat jehlu do ruky, když se jim ale po pravidelném vpichování začnou dělat jizvy, vpichují jehlu do jiných částí těla, do krku, do nohou nebo i do koutků očí.⁴¹

S injekční aplikací heroinu je samozřejmě spojeno riziko onemocnění HIV nebo žloutenkou.

Další způsob užití je šňupání, kouření nebo se mohou výpary z heroinu rozehrátého s kouskem cínu (staniolu) inhalovat.

³⁸ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet, s. 35. ISBN 80-862-9970-8.

³⁹ Prev-Centrum. *Heroin* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/heroin/>

⁴⁰ HAVLÍK, Tony. *Homeless guide: jak přežít na ulici a užít si to*. V Brně: BizBooks, 2019. s. 173. ISBN 978-80-265-0885-4.

⁴¹ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet. s. 36. ISBN 80-862-9970-8.

5.4.4 Účinky na člověka

Při užívání heroinu se osoba cítí silná, soběstačná, nezávislá a svobodná. Užití této drogy zpomaluje srdeční tep, zpomaluje i nervový systém a reflexy. Dostavuje se silná euforie, člověk je uklidněný, projevuje se pocit neskutečného štěstí.

Na heroinu vzniká velká psychická i fyzická závislost. Pokud je osoba závislá a nedá si svou denní dávku, dostavuje se fyzická závislost, která rozhodně není příjemná, přichází zejména třes, zimnice, silné pocení, nevolnost. V těchto případech se ale závislé osoby mohou chovat tak, jak by se normálně, nezachovaly. Mohou například páchat zločiny.

Obrázek č. 4: Heroin⁴²

5.5 Kokain

Kokain je bílá krystalická látka, která patří do skupiny stimulantů. Vyrábí se z keře jménem koka, který se vyskytuje zejména v Brazílii nebo Bolívii. Kokain se získává právě z listů již zmiňovaného keře.⁴³

⁴² Prev-Centrum. *Heroin* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/heroin/>

⁴³ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 63. ISBN 978-80-7478-589-4.

„Velice zajímavou informací je, že do začátku 20. století jej obsahovala i nejslavnější limonáda světa – Coca Cola (povzbuzující koka jí dala i jméno).“⁴⁴

Tato droga se dříve vyskytovala jen mezi bohatými lidmi, kteří na kokain měli peníze. Díky tomu, že kokain je a býval dražší než ostatní drogy, vysloužil si název „zlatá droga“. V dnešní době je to ale běžně dostupná droga, jako například pervitin.

5.5.1 Definice

„Kokain je alkaloid jihoamerického keře Erythroxilon koka LAM (Lamarck – koka pravá).“⁴⁵ Má podobu bílé krystalické látky.

5.5.2 Slangové výrazy

Mezi slangové výrazy kokainu patří zejména sníh, koks, kokos, cukr, kokeš nebo karel.

5.5.3 Užívání

Kokain se užívá především šňupáním, prostřednictvím brčka nebo například srolované papírové bankovky. Kokain se totiž velmi rychle dostává z nosní sliznice do krve. Méně častým způsobem užívání je kouření, vtírání do dásní nebo píchání do žil.

5.5.4 Účinky na člověka

Na této psychotropní látce vzniká velká psychická závislost. Kokain je povzbuzující látka, přesněji povzbuzuje nervový systém. Účinky drogy trvají ale krátce. Lidé, kteří užívají kokain déle, mohou mít stavy vyčerpání, nespavost, mohou se objevit i pocity, že je někdo pronásleduje. Závislý člověk na kokainu má vzhled sešlého starce.

Kokain bývá nazýván „zákeřným zabijákem“, protože vzniká silná psychická závislost a při delším užívání se projeví syndrom chronické otravy – kokainismus. Nejčastější jsou tělové halucinace projevující se jako pocit napadení hmyzem. Způsobuje

⁴⁴ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 64. ISBN 978-80-7478-589-4.

⁴⁵ DROGOVÁ PORADNA. *Kokain* [online]. Česká republika: SANANIM, c2009 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: <http://www.drogovaporadna.cz/stimulacni-drogy/kokain.html>

také těžké poruchy mozku. Užívání kokainu může změnit strukturu mozku během několika hodin, a to bývá prvním krokem k drogové závislosti.⁴⁶

Obrázek č. 5: Kokain⁴⁷

5.6 Pervitin

Pervitin je droga České republiky. Je to zde nejvíce zneužívaná psychotropní látka, z toho důvodu, že je nejvíce dostupná na ulicích, levnější než například kokain nebo heroin a dá se vyrábět v malých varnách.

Pervitin je taktéž bílý krystalický prášek, jako již zmíněný heroin a kokain. Tento prášek nijak nezapáchá, ale chutná hořce.

5.6.1 Definice

„Pervitin, genericky metamfetamin, chemicky pravotočivý fenylmethylaminopropan je účinnější než amfetamin.“⁴⁸

⁴⁶ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 64. ISBN 978-80-7478-589-4.

⁴⁷ Národní zdravotnický informační portál. *Kokain* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/262-kokain>

⁴⁸ DROGOVÁ PORADNA. *Pervitin* [online]. Česká republika: SANANIM, c2009 [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: <http://www.drogovaporadna.cz/stimulacni-drogy/pervitin.html>

5.6.2 Slangové výrazy

Mezi slangové výrazy pervitinu patří zejména piko, páрно, peří, perník, péčko, matro a další.

5.6.3 Užívání

Tato droga lze užívat ústně, pokud je pervitin v tabletce, může se i kouřit. Mezi častější způsoby užití patří šňupání a aplikace jehlou do žil.

5.6.4 Účinky na člověka

Účinky pervitinu jsou zajímavé. Pervitin především zbavuje člověka potřeby spánku a únavy, ovšem po odeznění účinků nastává stav, kdy je osoba úplně vyčerpaná. Typická bývá také tzv. „vykroucenost“, tedy zrychlené pohyby uživatelů.

I tato droga má účinky žádoucí a nežádoucí. Mezi žádoucí účinky patří jak již zmíněné zbavení únavy, ale také zvýšená chuť na sexuální aktivity (pokud ale osoba pervitin neužije, chuť na sex se hodně rychle ztrácí). Mezi nežádoucí účinky patří rychlé zhubnutí, zohavení pleti a zubů. Dalšími nežádoucími účinky jsou například halucinace, podezíravost a silné pocení, které zapáchá výpary z chemie.

Na této droze se vyvíjí fyzická i psychická závislost, samozřejmě psychická je mnohem horší, i co se odvykání týče.

Obrázek č. 6: Pervitin⁴⁹

⁴⁹IROZHLAS. *Pervitin* [online]. [cit.2022-03-31]. Dostupnéz: <https://www.irozhlaz.cz/fotogalerie/5837841>

5.7 Extáze

Extáze je droga, která je nejvíce užívána v klubech na „party“, hlavně proto, že odstraňuje lidské zábrany a zlepšuje hudební zážitky. U této tabletky ale nikdo nikdy neví, zda není smíchaná s jinou drogou, například pervitinem nebo kofeinem. Tyto tablety mívají různé zbarvení a ve většině případů je na nich vyražen obrázek. Extáze je velice módní a nebezpečná droga.

5.7.1 Definice

Extáze je syntetická droga, jedná se o 3,4-methylendioxy-N-methylamfetamin methylen. Patří do skupiny látek odvozených od amfetaminu. Základní látkou, kterou obsahuje, je phenethylamin doplněný dalšími psychostimulačními a halucinogenními látkami.⁵⁰

5.7.2 Slangové výrazy

Extáze je také známá pod slangovými výrazy jako je MDMA, éčko, droga lásky, koule nebo emko.

5.7.3 Užívání

Tato droga se prodává a užívá ve formě tablet. Tudíž se extáze užívá ústně, buď tedy polknutím, nebo se rozpouští v pití. Na tanečních akcích bývá právě to riziko, že se tato droga dává do pití i lidem, kteří o tom nevědí. Tito lidé mohou mít například problémy se srdcem a mohou zemřít.

5.7.4 Účinky na člověka

Jak již bylo zmíněno, extáze odbourává zábrany, proto se bývá občas nazývána jako empatogen. Lidé jsou uvolnění, komunikují s ostatními lidmi, jsou nabití pozitivní energií, lépe vnímají muziku.

I tato droga, jako každá jiná, má negativní účinky. Hlavním zmíněným nežádoucím účinkem by mělo být skřípání zubů, lidé si v těchto případech berou žvýkačku. Je velice možné, že nastoupí nevolnosti, silné pocení a další.

⁵⁰ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 61. ISBN 978-80-7478-589-4.

U extáze je důležité zmínit, že osoba, která požila drogu nemá potřebu pít, nebo tuto potřebu ignoruje a tím může dojít k přehřátí organismu, a to může způsobit závažné problémy, až smrt.⁵¹

Obrázek č. 7: Extáze⁵²

⁵¹ GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet. s. 32. ISBN 80-862-9970-8.

⁵² Radio Wave. *Extáze* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/mdma-muze-podle-britskych-vedcu-pomahat-lidem-zavislym-na-alkoholu-8432901?page=1>

6 MLÁDEŽ A DROGY

Stejně tak jako u dospělých je i u mladých lidí možná závislost na drogách. Podle některých studií u mládeže snadněji vzniká závislost.

Mladí lidé jsou obecně ohrožená skupina. Do této skupiny patří například děti, které byly svěřené do ústavní péče nebo děti, které nemají dokončené vzdělání. Na úrovni již zmíněné ústavní péče bylo zjištěno, že braní drog silně souvisí s umístováním do těchto institucí. „*U skupin označovaných jako ohrožené – například „děti v ústavní péči“ nebo „mladí lidé bez domova“ – existuje větší riziko, že začnou užívat drogy v nižším věku, častěji a problémovějším způsobem.*“⁵³

Příčin vzniku závislosti u mládeže je mnoho. Může jít o nepříjemnou situaci v rodině, například rozvod rodičů, nebo situaci, kdy jsou rodiče závislí na návykových látkách. Buď se v rodině tvoří problémy z hlediska fungování rodiny, nebo to může zapříčinit například matčino užívání drog v těhotenství. Dalším důvodem mohou být pouhé problémy ve škole, které řeší drogou. Ostatně je to stejné jako u dospělých, dospělí lidé také povětšinou řeší problémy tím, že uijí drogu a z problémů jsou „vysvobozeni“. Bohužel je vysvobození pouze chvilkové, než droga přestane účinkovat. A poté je to ten stejný kolotoč, znovu a znovu užití drogy za účelem prožití toho blaženého stavu, kdy žádné problémy nejsou a svět je krásný. Jiným důvodem, proč mládež začíná brát drogy je vyrovnání se vrstevníkům nebo starším lidem, kteří už s drogou zkušenost mají. Příčin ale může být daleko více, k tomu, že mládež začne brát drogy mohou přispět například i tyto důvody:

- „*Nároky na předčasnou zralost dětí;*
- *děti jako důvěrníci rodičů;*
- *nadměrná volnost a liberální výchovný přístup;*
- *nadměrná náročnost a kontrola;*
- *manipulativní komunikace a vztahy;*
- *řešení negativních emocí náhradním způsobem;*
- *příliš časté či silné pocity studu či viny;*

⁵³ ŠŤASTNÁ, Lenka a Matúš ŠUCHA, ed. *Drogy a ohrožené skupiny mladých lidí: [monografie]*. Praha: Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze, 2010. s. 11. ISBN 978-80-254-6807-4.

– *dítě jako nástroj neuspokojených ambicí rodičů*“⁵⁴

Kvůli tomu, že mladí lidé jsou ohrožená skupina se ve školách dělají různé přednášky o drogách, nebo například přednášky, které provádí přímo osoba, která měla v minulosti s drogami zkušenost. Je to pro žáky škol velice důvěryhodné. Tyto přednášky jsou součástí školní drogové prevence. Cílem drogové prevence je předejít či zamezit negativním následkům které nastávají při užívání návykových látek, a to jak legálních (cigarety) či nelegálních (marihuana).

*„K experimentálnímu užívání drog nejčastěji dochází ve věku 12 až 25 let. Začíná se první cigaretou nebo pivem ve dvanácti až čtrnácti. Mezi šestnáctým až dvacátým rokem života se začíná objevovat konopí, extáze nebo tvrdý alkohol.“*⁵⁵

⁵⁴ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). s. 180. ISBN 978-80-247-4331-8.

⁵⁵ GALLÀ, Maurice. *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí: příručka o efektivní školní drogové prevenci*. Přeložil Jindřich BAYER. [Praha]: Úřad vlády České republiky, 2005. Metodika (Úřad vlády České republiky). s. 11. ISBN 80-86734-38-2.

7 DROGOVÁ KRIMINALITA A DROGOVÉ TRESTNÉ ČINY

Tato kapitola obsahuje stručné informace o drogové kriminalitě, která se týká kupříkladu výroby pervitinu v domácích „laboratořích“. Dále obsahuje informace i o trestných činech spojených s drogami, které jsou podrobně vypsány v podkapitole s názvem Drogové trestné činy.

7.1 Drogová kriminalita

Drogy a kriminalita spolu úzce souvisejí. Například alkohol je velmi často příčinou dopravních nehod nebo násilí. Do této kategorie spadá kupříkladu i pašování drog, dealerství nebo krádeže.

Je to kriminalita, kterou páchají jak osoby závislé na návykových látkách, tak i osoby, které drogy nekonzumují. Přesné drogové trestné činy podle zákona jsou vyjmenovány v další podkapitole s názvem Drogové trestné činy. S drogami ale souvisejí i jiné trestné činy, a to například krádeže nebo zpronevěry. Důvod těchto trestných činů je zpravidla jediný, a to získání peněz na potřebnou drogu.

Je třeba ale poznamenat skutečnost, že ne vždy jsou toxikomani ti, kteří drogovou trestnou činnost páchají. Může být páchána na nich, jedná se například o vydírání nebo pohlavní zneužívání.

7.1.1 Primární drogová kriminalita

Tento druh drogové kriminality se přímo týká trestního zákoníku. Jedná se o §283 - §287, některé z těchto paragrafů jsou vyjmenovány v další podkapitole. Jsou to ty trestné činy, které porušují zákon, zejména tedy nedovolené pěstování rostliny obsahující OPL, šíření toxikomanie nebo například nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy.⁵⁶

7.1.2 Sekundární drogová kriminalita

Jedná se o takovou kriminalitu, která je páchána v souvislosti s užíváním drog. Osoba kriminalitu páchá kupříkladu pod vlivem drog. Není zde přímá souvislost

⁵⁶ SADÍLKOVÁ, Miluše a kolektiv. *Kriminalita a drogy* [online]. Praha: SANANIM, o.s., 2012. s. 34. ISBN 978-80-904536-4-7.

s nakládáním s nelegálními látkami, takže například krádež, ublížení na zdraví či loupež.⁵⁷

7.2 Drogová kriminalita mládeže

Drogová kriminalita se týká jak dospělých, tak i mládeže. Mládež se velmi často zaplete do organizovaných zločineckých skupin, kdy například hlídají u trestné činnosti dospělých.

Drogovou kriminalitu u dětí do 15 let upravuje zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže. Kriminalita u mladistvých, tedy osob od 15 let do 18 let věku se posuzuje podle stejného zákona jako u dětí do 15 let.

7.2.1 Tresty za drogovou trestnou činnost mladistvých

Za drogovou trestnou činnost lze mladistvému uložit tato opatření:

- Výchovná opatření – například dohled probačního úředníka nebo výchovná omezení, kam zahrnujeme kupříkladu zákaz styku s určitými osobami
- Ochranná opatření – zabránění věci či ochranné léčení
- Trestní opatření – obecně prospěšné práce, domácí vězení, odnětí svobody nepodmíněně⁵⁸

7.3 Drogové trestné činy

Co to vůbec je trestný čin? Je to protiprávní čin, který je v zákoně za trestný výslovně označen a tento čin musí vykazovat znaky, které jsou v zákoně uvedeny.

„Definice, navržená Evropským monitorovacím střediskem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), užívá tento širší pojem (drug-related crime) k označení čtyř druhů trestných činů:

1. *psychofarmakologicky podmíněné trestné činy – trestné činy spáchané pod vlivem psychoaktivní látky, v důsledku jejího akutního či chronického užívání,*

⁵⁷ SADÍLKOVÁ, Miluše a kolektiv. *Kriminalita a drogy* [online]. Praha: SANANIM, o.s., 2012. s. 34. ISBN 978-80-904536-4-7.

⁵⁸ ZÁKONY PRO LIDI. *Zákon č. 218/2003 Sb. Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)* [online]. AION, CS, c2010-2022 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

2. *ekonomicky motivované trestné činy – trestné činy spáchané za účelem obstarání prostředků na drogy (či drog samotných),*
3. *systémové trestné činy – trestné činy spáchané v rámci fungování trhů s nelegálními drogami jako součást činností spočívajících v nabídce, distribuci a užívání drog (typicky násilná kriminalita, vydírání apod.),*
4. *trestné činy proti drogovým zákonům – trestné činy spočívající v porušení protidrogové (a související) legislativy.* ⁵⁹

Drogové trestné činy jsou činy páchané v souvislosti s návykovými látkami. Základním právním předpisem, který upravuje tyto specifické činy je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Jedná se zejména o tyto druhy:

- Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§283 TZ)
- Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (§284 TZ)
- Nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku (§285 TZ)
- Šíření toxikomanie (§287 TZ)⁶⁰

„Negativní důsledky nealkoholové toxikomanie se promítají v trestně právní rovině do několika oblastí a lze je zhruba rozdělit na delikty:

- *Jejichž cílem je vytvořit nabídku drog*
- *Páchané pod vlivem drog (nejčastěji trestné činy proti majetku, proti svobodě a lidské důstojnosti, proti životu a zdraví)*
- *Zaměřené na získávání drog v souvislosti s abusem (nejčastěji trestné činy proti majetku)*
- *Páchané na drogově závislých (nejčastěji trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti)* ⁶¹

⁵⁹ SADÍLKOVÁ, Miluše a kolektiv. *Kriminalita a drogy* [online]. Praha: SANANIM, o.s., 2012. s. 26. ISBN 978-80-904536-4-7.

⁶⁰ MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 117-120. ISBN 978-80-7478-589-4.

⁶¹ ŠTABLOVÁ, Renata. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. s. 151. ISBN 80-901923-1-9.

7.4 Vybrané drogové trestné činy

§ 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy

„(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) jako člen organizované skupiny,

b) ač byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,

c) ve značném rozsahu, nebo

d) ve větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let.

(3) Odnětím svobody na osm až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch,

c) spáchá-li takový čin ve velkém rozsahu, nebo

d) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo

c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

(5) Příprava je trestná.⁶²

§ 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu

„(1) Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody až na pět let, peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu,

c) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti, nebo

d) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.⁶³

§ 287 Šíření toxikomanie

„(1) Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) jako člen organizované skupiny,

b) vůči dítěti, nebo

⁶² KIŠŠOVÁ, Lucia. *Zaostřeno na drogy: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010. s. 3. ISSN 1214-1089.

⁶³ KIŠŠOVÁ, Lucia. *Zaostřeno na drogy: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010. s. 4. ISSN 1214-1089.

c) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

*(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 vůči dítěti mladšímu patnácti let.*⁶⁴

⁶⁴ KIŠŠOVÁ, Lucia. *Zaostřeno na drogy: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010. s. 4. ISSN 1214-1089.

8 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Tato část bakalářské práce, která nese název „*Drogová problematika a kriminalita mládeže na území města Plzně*“, byla provedena formou kvantitativního sběru dat pomocí anonymního dotazníkového šetření. Dotazníky byly vytvořeny prostřednictvím programu MS Word. Otázky a odpovědi byly vyhodnoceny v programu Excel pomocí tabulek a grafů, které jsou následně okomentovány.

Dotazníkové šetření bylo prováděno na dvou Středních odborných školách s maturitou. Osloveno bylo celkem 119 respondentů dohromady z obou škol ve věku 15-19 let. Situace COVID-19 šetření mírně ztížila, autorka práce se nemohla se studenty setkat osobně, proto proběhla pouze výměna nejprve prázdných a poté vyplněných dotazníků přes vrátnice obou škol. Školy i třídy, ve kterých byl dotazník vyplněn, byly vybrány náhodně. Jednalo se o žáky od 1. ročníku až po 4. ročník.

Dotazník tvořilo 18 otázek, z toho bylo 16 otázek kroužkovacích a 2 otázky byly otevřené – studenti mohli uvést slovně svou odpověď. U některých otázek byla možnost zakroužkovat pouze jednu odpověď, u některých byla možnost více odpovědí, například u otázky, s jakou drogou mají studenti zkušenost. U každé otázky, u které byla možnost zakroužkovat více než jednu odpověď, byla tato možnost uvedena.

8.1 Cíl výzkumného šetření

Jak bylo již zmíněno, šetření bylo provedeno na 2 středních odborných školách v Plzni. Dotazníky byly zaměřeny právě na střední školy, kde studují mladí lidé v rozmezí 15–19 let věku. I v tomto věku je velká pravděpodobnost experimentování s drogami. Nejvíce ohrožená skupina jsou právě mladí lidé ve věkové skupině 12 až 18 let.⁶⁵ Pro některé studenty, kteří žijí mimo Plzeň a začínou do školy dojíždět nebo se ubytují ve školském zařízení, je to nové město, nové prostředí, noví lidé, nové zážitky, experimenty.

Cílem praktické části bylo zjistit pomocí dotazníků, zda mají respondenti zkušenost s drogami a zda mají povědomí o drogové kriminalitě, popřípadě zda se dopustili přestupku či trestného činu v souvislosti s drogami.

⁶⁵ GÖHLERT, Fr.-Christoph a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti: toxikomanie : drogy: účinky a terapie*. Praha: Ikar, 2001. Pro zdraví. s. 29. ISBN 80-7202-950-9.

8.2 Stanovení hypotéz

Pro praktickou část bakalářské práce bylo stanoveno 5 následujících hypotéz:

Hypotéza 1

Více jak 50 % respondentů má zkušenost s návykovými látkami.

Hypotéza 2

Více jak 50 % respondentů má zkušenost s marihuanou.

Hypotéza 3

Více jak polovina dotazovaných respondentů (minimálně 60 studentů) považuje tabákové výrobky za drogu.

Hypotéza 4

Více jak polovina dotazovaných respondentů (minimálně 60 respondentů) považuje alkohol za drogu.

Hypotéza 5

Minimum respondentů spáchalo drogový trestný čin.

9 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Otázka č. 1: Jaké je tvé pohlaví?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Žena	108	91 %
Muž	11	9 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 1: Pohlaví respondentů⁶⁶

Graf č. 1: Pohlaví respondentů⁶⁷

Z tabulky i grafu je viditelné, že ve velké míře převažuje ženské pohlaví. 108 dotazníků vyplnily ženy, zbylých 11 dotazníků vyplnili muži. U této otázky byla možnost vybrat pouze mezi ženským nebo mužským pohlavím. Jedna z respondentek u odpovědi a) žena a b) muž, dopsala také možnost c) jiné, kterou ale sama nezakroužkovala.

Velké zastoupení ženského pohlaví bylo zcela náhodné. Náhodně byly vybírány i obě školy, do kterých byl dotazník dán a třídy, jejichž studenti dotazník vyplňovali, byly také náhodné.

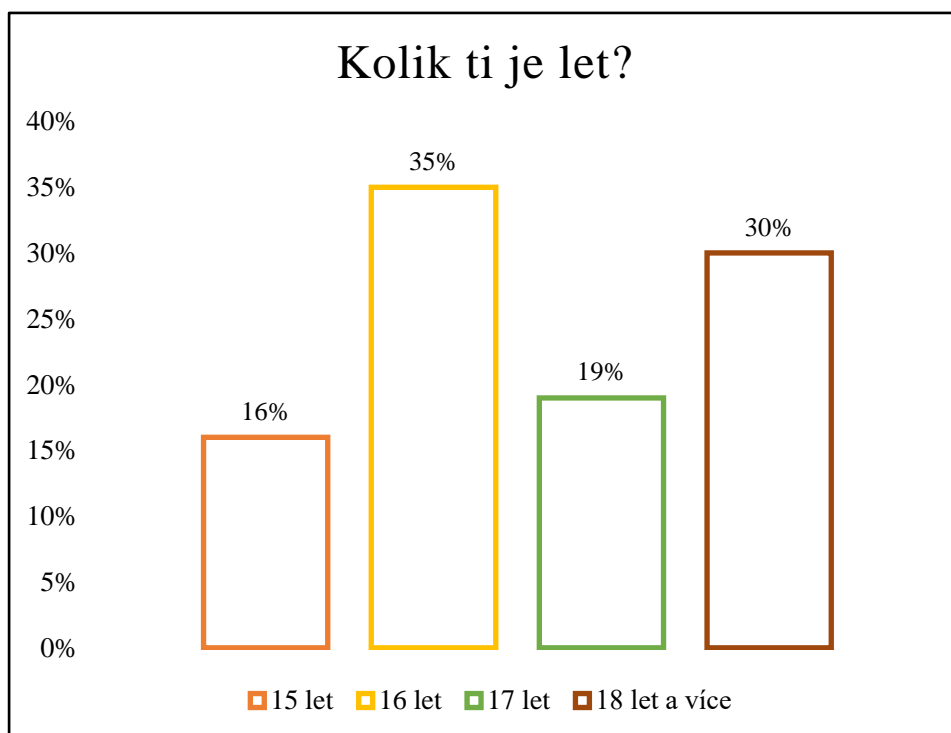
⁶⁶ Vlastní zdroj

⁶⁷ Vlastní zdroj

Otázka č. 2: Kolik ti je let?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
15 let	19	16 %
16 let	41	35 %
17 let	23	19 %
18 let a více	36	30 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 2: Věk respondentů⁶⁸

Graf č. 2: Věk respondentů⁶⁹

Na tuto otázku odpověděl plný počet dotazovaných studentů, tedy celkem 119. Dotazník vyplnili studenti všech věkových kategorií, od 15 let do 18 let a více. Dotazník vyplnilo celkem 19 studentů ve věku 15 let, 41 studentů ve věku 16 let, 23 studentů ve věku 17 let a 36 osob ve věku 18 let a více. Tudiž věková kategorie, která u dotazovaných studentů převažovala, byla 16 let.

Jak je již zmíněno, tento věk je rizikový v oblasti zneužívání návykových látek. Není to však pravidlo, drogy mohou užívat i mladší osoby, jednoznačně i osoby starší.

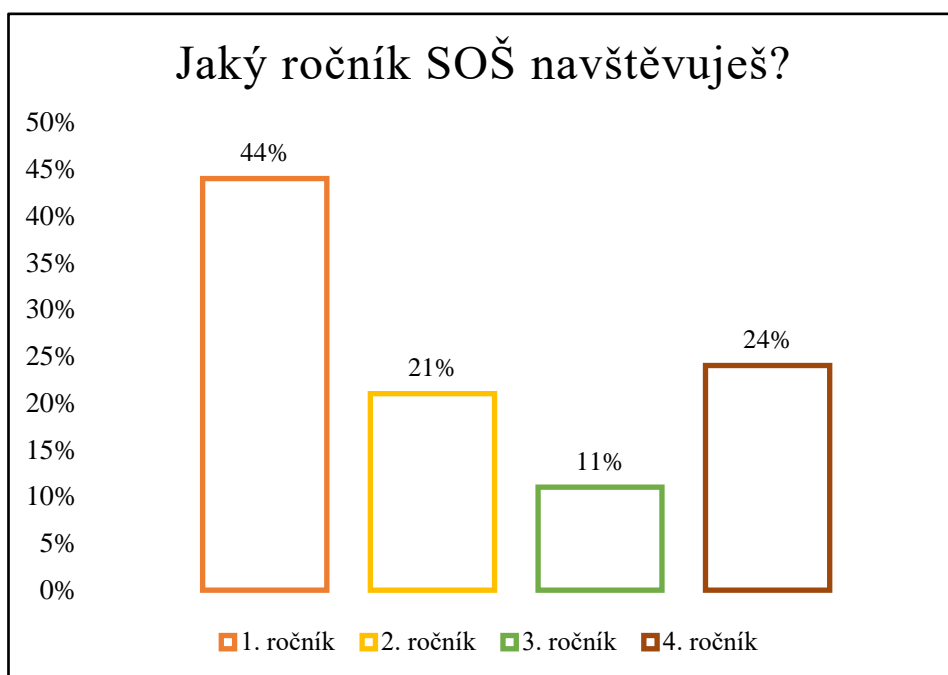
⁶⁸ Vlastní zdroj

⁶⁹ Vlastní zdroj

Otázka č. 3: Jaký ročník Střední odborné školy navštěvuješ?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
1. ročník	52	44 %
2. ročník	25	21 %
3. ročník	13	11 %
4. ročník	29	24 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 3: Ročník dotazovaných studentů na SOŠ⁷⁰

Graf č. 3: Ročník dotazovaných studentů na SOŠ⁷¹

Snahou u této otázky bylo, aby se dotazník dostal do všech ročníků na středních odborných školách, kde byl dotazník prováděn. A to z toho důvodu, aby byla vytvořena velká rozmanitost odpovědí.

I přes nepříznivou situaci COVID – 19, kdy se autorka musela domlouvat s paními učitelkami přes e-mail a nemohla školu navštívit sama, paní učitelky daných škol vyšly vstříc a dotazníky se pokusily rozmístit ve více třídách. Nejvíce odpovědí bylo odpovězeno studenty 1. ročníků, naopak nejméně odpovědí proběhlo u žáků 3. ročníků.

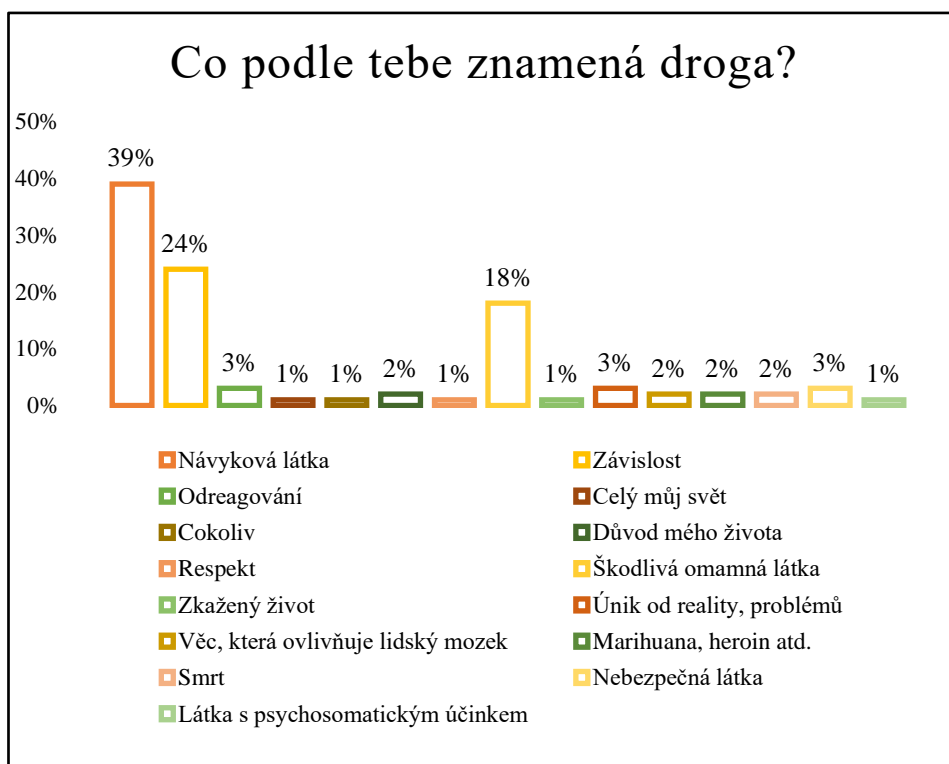
⁷⁰ Vlastní zdroj

⁷¹ Vlastní zdroj

Otázka č. 4: Co podle tebe znamená droga?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Návyková látka	47	39 %
Závislost	29	24 %
Odreagování	3	3 %
Celý můj svět	1	1 %
Cokoliv	1	1 %
Důvod mého života	2	2 %
Respekt	1	1 %
Škodlivá omamná látka	21	18 %
Zkažený život	1	1 %
Únik od reality, problémů	3	3 %
Věc, která ovlivňuje lidský mozek	2	2 %
Marihuana, heroin atd.	2	2 %
Smrt	2	2 %
Nebezpečná látka	3	3 %
Látka s psychosomatickým účinkem	1	1 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 4: Význam drogy pro jednotlivé studenty⁷²

Graf č. 4: Význam drogy pro jednotlivé studenty⁷³

⁷² Vlastní zdroj

⁷³ Vlastní zdroj

U otázky č. 4, tedy jaký význam má droga pro dané studenty, byla velmi velká návratnost odpovědí. Každý student odpovídal dle své fantazie a svého uvážení. Některé z odpovědí byly až překvapující, například odpověď „Důvod mého života“, nebo „Celý můj svět“. Je však možné, že studenti nebrali dotazník vážně. Pokud je to ale pravdivá odpověď, je na tom jedno jediné pozitivum. A to sice to, že tuto odpověď uvedly pouze 3 osoby ze 119 dotazovaných.

Jednou z odpovědí bylo také uvedeno, že droga znamená únik z reality a únik od problémů. I toto je jeden z možných důvodů, proč lidé začínají brát drogy. Když návykovou látku požijí, svět se jim změní, změní se myšlení, vše je krásné, člověk je osvobozen od problémů, kterým čelí každý z nás. Jenže problémů se jednotlivec zbaví přesně jen na tu chvíli, kdy droga účinkuje. Ve chvíli, kdy už droga nepůsobí, problémy se vracejí. A poté se člověk dostává do kolotoče, a hlavně do závislosti, protože látku užívá opakovaně, aby se právě zbavil problémů. A to už vzniká závislost a s ní mnoho spojených problémů, například zdravotních.

Nejvíce studenti odpovídali, že droga je návyková látka. Tuto odpověď napsalo celkem 47 studentů. Druhá nejčastější odpověď byla, že je droga závislost, celkem 29 osob drogu vidí takto.

Otázka č. 5: Považuješ za drogu i tabákové výrobky?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	77	65 %
Ne	32	27 %
Nevím	10	8 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 5: Je tabákový výrobek droga?⁷⁴

Graf č. 5: Je tabákový výrobek droga?⁷⁵

Celkem 77 lidí zakroužkovalo možnost a) ano, 32 studentů nesouhlasí s tím, že tabákové výrobky jsou droga a 10 studentů vybralo možnost c) nevím. Na tuto otázku si ale každý můžeme odpovědět sám, protože jak se říká, sto lidí, sto chutí.

Každý z nás má jiný názor a pohled na tabákové výrobky ohledně toho, zda je považovat za drogu či nikoliv. Ovšem i tabák je v určitých odborných knihách označován za návykovou látku, protože tabák obsahuje rostlinný alkaloid nikotin, a to je právě ta návyková látka, na které si lidé vytvářejí závislost.⁷⁶ Tabákové výrobky se řadí mezi tzv. drogy legální, neznamená to ale, že neničí zdraví. Zdraví ničí stejně jako nelegální drogy, například pervitin.

⁷⁴ Vlastní zdroj

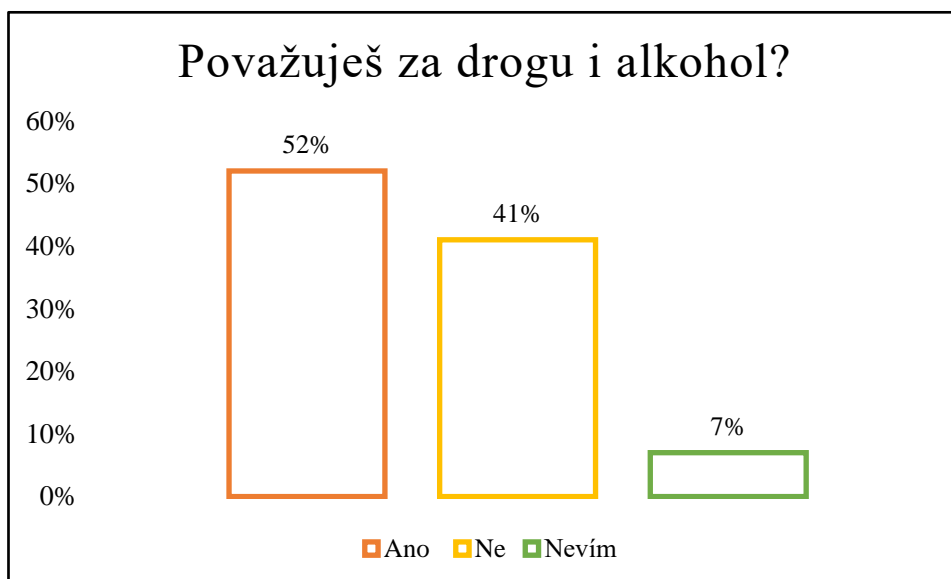
⁷⁵ Vlastní zdroj

⁷⁶ MARÁDOVÁ, Eva. *Prevence závislostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. s. 9. ISBN 80-86991-70-9.

Otázka č. 6: Považuješ za drogu i alkohol?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	62	52 %
Ne	49	41 %
Nevím	8	7 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 6: Je alkohol droga?⁷⁷

Graf č. 6: Je alkohol droga?⁷⁸

Stejně jako u předchozí otázky si můžeme odpovědět každý sám za sebe. Jednoznačně alkohol droga je, vzniká na něm závislost a je řazen do skupiny tlumivých drog. Pro tlumivé drogy je charakteristické, že zpomalují lidské životní funkce, například pohyby nebo řeč. A každý z nás se s alkoholem určitě setkal a zažil právě ten stav, kdy se nám těžce mluví nebo nám tuhnou nohy. A stejně jako u tvrdých drog se lze alkoholem předávkovat.

Každopádně 49 studentů mají názor jasný, a to ten, že alkohol droga není. Větší počet studentů alkohol za drogu považují, přesněji 62 studentů a zbylých 8 studentů zakroužkovalo odpověď c) nevím. Ovšem je dokázané, že alkohol a tabák jsou nejvíce užívané návykové látky v České Republice.⁷⁹

⁷⁷ Vlastní zdroj

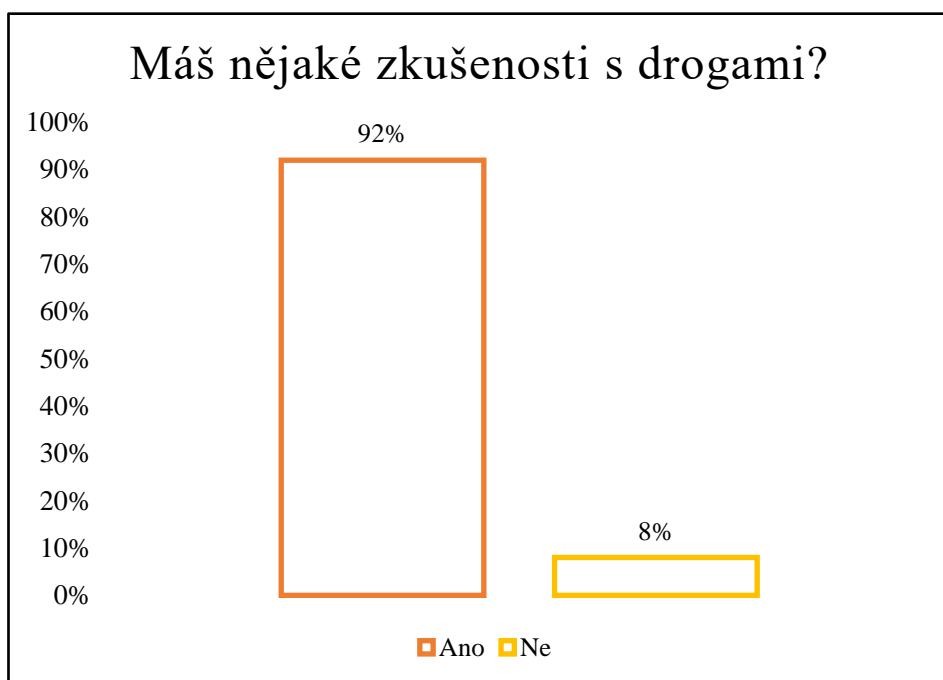
⁷⁸ Vlastní zdroj

⁷⁹ ŠTABLOVÁ, Renata a Břetislav BREJCHA. *Návykové látky a současnost*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006. s. 85. ISBN 80-7251-224-2.

Otázka č. 7: Máš nějaké zkušenosti s drogami?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	110	92 %
Ne	9	8 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 7: Zkušenosti s drogou⁸⁰

Graf č. 7: Zkušenost s drogou⁸¹

Celkem 92 % studentů ze 100 % odpovědělo, že mají zkušenost s drogou, ať už se jedná například o alkohol či cigarety nebo marihuanu. Zbýlých 8 % zkušenost s drogami nemají žádnou. Že má velká většina studentů zkušenost s drogami bylo velmi pravděpodobné, v rozmezí věku 15-18 let skoro každý z nás experimentoval s drogou. Dá se tedy říci že téměř každý student, kterému se dostal do ruky tento dotazník, v životě vyzkoušel nějakou návykovou látku.

Na tuto otázku navazovala otázka osmá, kde měli studenti zakroužkovat, s jakou drogou měli v životě zkušenost. Mezi nečastější odpovědi patřil zejména právě alkohol, tabákové výrobky a marihuana.

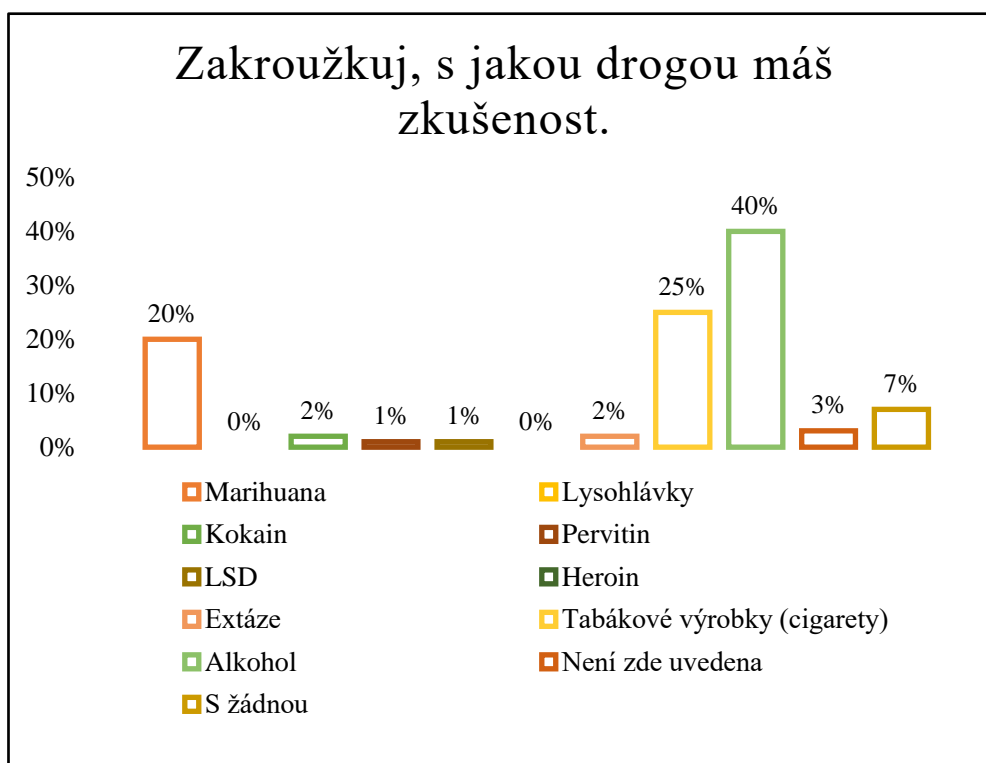
⁸⁰ Vlastní zdroj

⁸¹ Vlastní zdroj

Otázka č. 8: Zakroužkuj, s jakou drogou máš zkušenost (možnost více odpovědí).

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Marihuana	49	20 %
Lysohlávky	1	0 %
Kokain	5	2 %
Pervitin	2	1 %
LSD	2	1 %
Heroin	0	0 %
Extáze	4	2 %
Tabákové výrobky (cigarety)	63	25 %
Alkohol	98	40 %
Není zde uvedena	7	3 %
S žádnou	17	7 %
Celkem odpovědí	248	100 %

Tabulka č. 8: S jakou drogou mají studenti zkušenost⁸²

Graf č. 8: S jakou drogou mají studenti zkušenost⁸³

Jak je již zmíněno u předchozí sedmé otázky, obě spolu úzce souvisejí. Nejprve měli studenti odpovědět, zda s drogou vůbec nějakou zkušenost mají, v této otázce měli naopak zakroužkovat konkrétní drogu, se kterou se setkali. Na výběr bylo uvedeno celkem 9 konkrétních drog. Dále bylo možné zakroužkovat, že mají zkušenost s jinou

⁸² Vlastní zdroj

⁸³ Vlastní zdroj

drogou, která není mezi těmito odpověďmi uvedena. Tuto odpověď zakroužkovalo celkem 7 studentů ze 119 dotazovaných. Jediná možnost nebyla zakroužkována ani jednou, a to byl heroin, jinak byla každá droga zakroužkována minimálně jedním studentem. Mezi nejčastější drogy, se kterými měli studenti ze škol v Plzni osobní zkušenost, patří předně alkohol, poté tabákové výrobky a jako třetí nejčastěji zakroužkovaná odpověď byla marihuana.

Bezpochyby už se nikdy nedozvíme, jakou drogu měli studenti na mysli, když kroužkovali odpověď j) není zde uvedena. Drog je mnoho a v dotazníku byly uvedeny podle autorky nejvíce známé. Návykové látky, které v této otázce nebyly uvedeny jsou například hašiš, toluen nebo metadon.

„Hašiš se získává z pryskyřice kvetoucích rostlin konopí a jsou to hnědé pryskyřicové placičky nebo hrudky většinou zabalené do plastické fólie nebo staniolu.“⁸⁴

Toluen patří mezi drogy, které se čichají. Říká se, že je to droga pro chudé, kterou koupí každý z nás v podstatě skoro kdekoli, například ve stavebninách či drogeriích.

Metadon je v podstatě náhražka drogy, především heroinu. Nicméně stejně na něm vzniká těžká závislost a je s ním spojena spousta zdravotních problémů. A to především proto, že metadon droga je. Používá se pro těžce závislé osoby, které si dávají drogu několikrát denně. Metadon se užívá pouze jednou denně, což například přispívá k tomu, že narkoman nemusí několikrát denně shánět drogu a určitým způsobem se trochu vrací do „normálního“ života. Mezi další malé plus můžeme zahrnout způsob užívání metadonu. Užívá se buď v tabletách nebo v tekuté formě, tudíž si závislá osoba nemusí píchat jehlu s drogou do žíly.⁸⁵

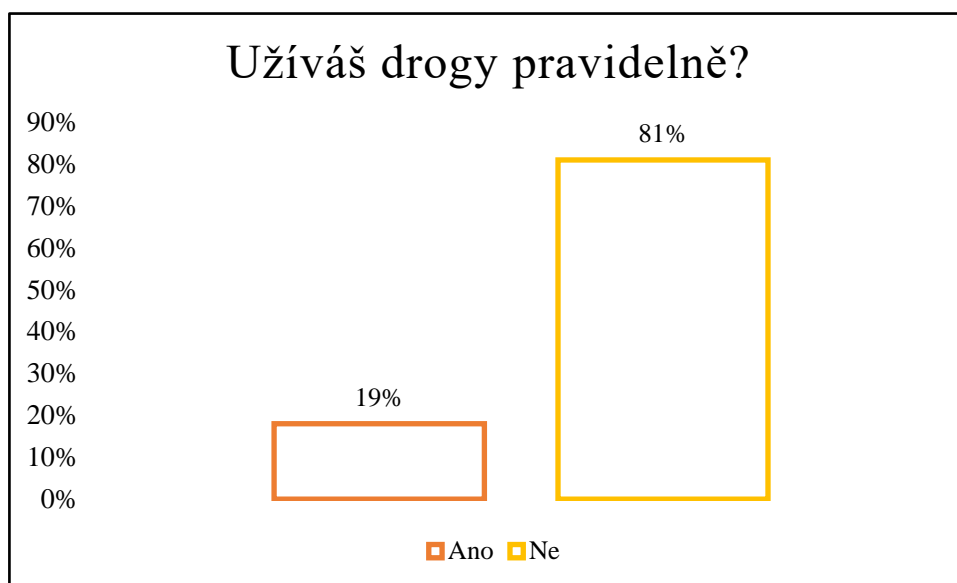
⁸⁴ GÖHLERT, Fr.-Christoph a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti: toxikomanie : drogy: účinky a terapie*. Praha: Ikar, 2001. Pro zdraví. s. 51. ISBN 80-7202-950-9.

⁸⁵ DUNSELMAN, Ron. *Namísto já: omamné drogy a jejich působení na člověka*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2013. s. 182. ISBN 978-80-905222-1-3.

Otázka č. 9: Užíváš drogy pravidelně?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	23	19 %
Ne	96	81 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 9: Pravidelné užívání návykových látek⁸⁶

Graf č. 9: Pravidelné užívání návykových látek⁸⁷

Cílem této otázky v dotazníku bylo zjistit, zda studenti, kteří drogu někdy v životě užívali u požívání návykových látek zůstali. Celkem 23 respondentů (19 %) uvedlo, že drogu užívají pravidelně. Zbýlých 81 % studentů drogu pravidelně neužívají. Pravidelné užívání drogy bylo myšlené například každý víkend na party, což je kupříkladu u extáze velice časté. Studenti od pondělí do pátku chodí do školy, o víkendech chodí na taneční akce, kde je užívání drog běžné. Ne nadarmo se o extázi říká, že je to taneční droga. Díky bohu se očividně dotazník dostal víceméně do rukou studentů, jejichž součástí života drogy nejsou. Pravidelné užívání drog může totiž vyvolat různé problémy, ať už psychické nebo fyzické. I v teoretické části této práce autorka stručně popisovala, jaké jsou komplikace spojené s psychickou stránkou, kam patří kupříkladu toxická psychóza. Mezi komplikace spojené s tělesnou stránkou patří třeba pohlavní choroby. Nejhorší komplikace, která ale může nastat po pravidelném užívání drog, je smrt narkomana.

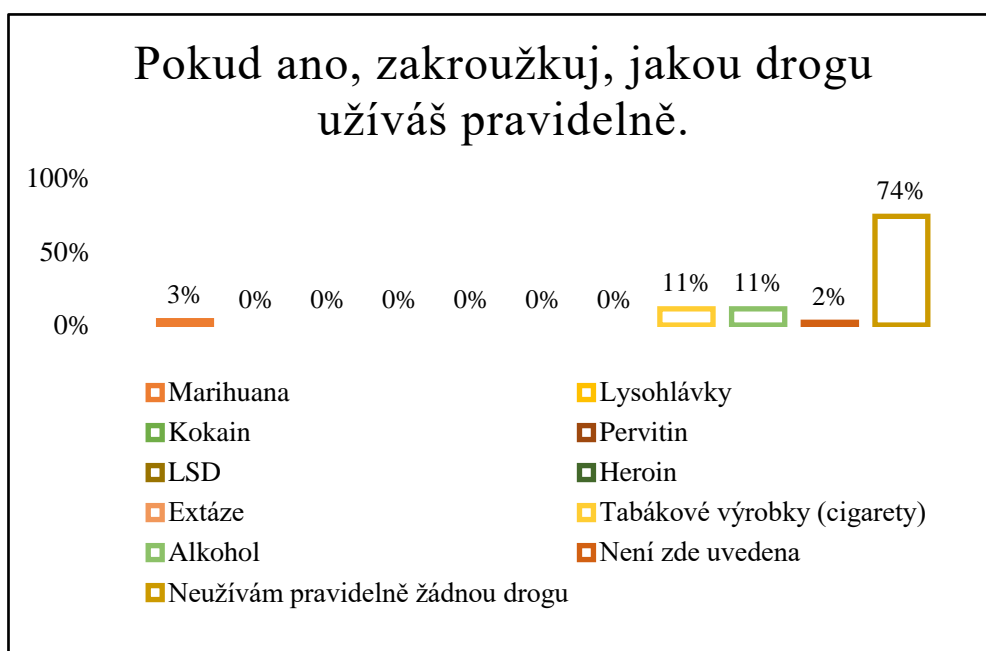
⁸⁶ Vlastní zdroj

⁸⁷ Vlastní zdroj

Otázka č. 10: Pokud ano, zakroužkuj, jakou drogu užíváš pravidelně (možnost více odpovědí).

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Marihuana	4	3 %
Lysohlávky	0	0 %
Kokain	0	0 %
Pervitin	0	0 %
LSD	0	0 %
Heroin	0	0 %
Extáze	0	0 %
Tabákové výrobky (cigarety)	14	11 %
Alkohol	14	11 %
Není zde uvedena	2	2 %
Neužívám pravidelně žádnou drogu	96	74 %
Celkem odpovědí	130	100 %

Tabulka č. 10: Droga, kterou studenti užívají pravidelně⁸⁸

Graf č. 10: Droga, kterou studenti užívají pravidelně⁸⁹

Tato otázka souvisí s předchozí otázkou, zda studenti užívají drogu pravidelně. V této otázce měli zakroužkovat, jakou konkrétní návykovou látku konzumují. Mezi nejčastější odpovědi patřily tabákové výrobky a alkohol, což se dalo předpovídat, vzhledem k předchozím odpovědím. Respondenti zmínili i marihuanu. Nejvíce studenty byla zakroužkována odpověď, že neužívají pravidelně žádnou drogu. Tuto odpověď

⁸⁸ Vlastní zdroj

⁸⁹ Vlastní zdroj

uvedlo celkem 74 % respondentů ze 100 %. Studenti měli možnost zakroužkovat více odpovědí najednou.

Na výběr bylo devět podle autorky nejčastěji zneužívaných drog, přesto dva studenti označili, že užívají pravidelně drogu, která není v možnostech uvedena. U osmé otázky byl tento výběr odpovědi stejný, proto autorka sepsala další tři návykové látky, které jsou možná tou drogou, která není v odpovědích uvedena. Návykové látky, které nebyly v osmé a této otázce uvedeny jsou například hašiš, toluen nebo metadon.

„*Hašiš se získává z pryskyřice kvetoucích rostlin konopí a jsou to hnědé pryskyřicové placičky nebo hrudky většinou zabalené do plastické fólie nebo staniolu.*“⁹⁰

Toluén patří mezi drogy, které se čichají. Říká se, že je to droga pro chudé, kterou koupí každý z nás v podstatě skoro kdekoli, například ve stavebninách či drogeriích. Tato velká dostupnost je riziko i pro mládež, která právě toluén sežene bez problémů kdekoli.

Metadon je v podstatě náhražka drogy, především heroinu. Nicméně stejně na něm vzniká těžká závislost a je s ním spojena spousta zdravotních problémů. A to především proto, že metadon droga je. Používá se pro těžce závislé osoby, které si dávají drogu několikrát denně. Metadon se užívá pouze jednou denně, což například přispívá k tomu, že narkoman nemusí několikrát denně shánět drogu a určitým způsobem se trošku vrací do „normálního“ života. Mezi další malé plus můžeme zahrnout způsob užívání metadonu. Užívá se buď v tabletách nebo v tekuté formě, tudíž si závislá osoba nemusí píchat jehlu s drogou do žíly.⁹¹

⁹⁰ GÖHLERT, Fr.-Christoph a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti: toxikomanie : drogy: účinky a terapie*. Praha: Ikar, 2001. Pro zdraví. s. 51. ISBN 80-7202-950-9.

⁹¹ DUNSELMAN, Ron. *Namísto já: omamné drogy a jejich působení na člověka*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2013. s. 182. ISBN 978-80-905222-1-3.

Otázka č. 11: Měli jste někdy ve škole přednášku o drogách a drogových závislostech?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	102	86 %
Ne	17	14 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 11: Školní přednáška o drogách⁹²

Graf č. 11: Školní přednáška o drogách⁹³

Celkem 86 % respondentů ze 100 % odpověděli, že kdysi přednášku měli. Zbýlých 14 %, tedy celkem 17 studentů na školách co navštěvovali nikdy nezažili přednášku, která se týká hrozeb a problémů spojených právě s drogami. Podle autorky jsou přednášky o návykových látkách na školách velice důležité, ať už se jedná o základní či střední školy. Úkolem školních drogových prevencí může být například předcházení prvnímu užití drogy, zabránit zneužívání drog nebo kupříkladu mohou pomoci v případě, kdy je student pravidelným uživatelem drog a už neví, kudy kam a s drogami by chtěl skončit.⁹⁴

„Školní drogová prevence orientovaná na zneužívání drog by se měla zaměřovat na to, aby se u studentů rozpoznalo problematické užívání drog, aby byla nabídnuta

⁹² Vlastní zdroj

⁹³ Vlastní zdroj

⁹⁴ GALLÀ, Maurice. *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí: příručka o efektivní školní drogové prevenci*. Přeložil Jindřich BAYER. [Praha]: Úřad vlády České republiky, 2005. Metodika (Úřad vlády České republiky), s. 11. ISBN 80-86734-38-2.

včasná a přiměřená sociální a zdravotní pomoc a zabránilo se možným negativním důsledkům (například vyloučení ze školy, kontakt s trestněprávním systémem atd.)“⁹⁵

I samotná škola může být ale důvod, který zvyšuje riziko drog a alkoholu u mládeže. Například se může jednat o skutečnost, kdy škola nemá přesně stanovená pravidla nebo si na dodržování pravidel nepotrpí. Hovoříme zejména o pravidlech, která se týkají zákazu návykových látek ve škole. Ve školních řádech se běžně uvádí, že pokud student užívá nebo například distribuuje návykové látky, včetně cigaret a alkoholu a škola se o tomto chování studenta dozví, musí zasáhnout. A to tak, že toto chování a porušení školního řádu oznámí zákonnému zástupci dítěte, následně to škola oznámí orgánu OSPOD. Dalším důvodem, proč škola může zvyšovat riziko užívání drog a alkoholu je ten, že učitelé s žáky nespolupracují. Nebo třeba žáky, především problémové, zesměšňují či ponižují. I toto se bohužel na školách děje a těchto situací není málo.⁹⁶

Škola může naopak i snižovat rizika zneužívání návykových látek u žáků, a to kupříkladu tím, že se ve školách uskutečňují již zmiňované přednášky zaměřené na drogovou prevenci.

⁹⁵ GALLÀ, Maurice. *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí: příručka o efektivní školní drogové prevenci*. Přeložil Jindřich BAYER. [Praha]: Úřad vlády České republiky, 2005. Metodika (Úřad vlády České republiky), s. 11. ISBN 80-86734-38-2.

⁹⁶ NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. 5. vyd. Praha: Sdružení FIT IN – Rodiče proti drogám, 2003. s. 8. ISBN 80-260-3873-8.

Otázka č. 12: Bavili se s tebou rodiče o drogách a drogových závislostech?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	72	61 %
Ne	47	39 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 12: Komunikace na téma drogy ze strany rodičů⁹⁷

Graf č. 12: Komunikace na téma drogy ze strany rodičů⁹⁸

Dotazník obsahoval i otázku ohledně toho, zda někdy jejich rodiče navázali konverzaci na téma drogy. Více než polovina respondentů uvedlo, že s rodiči vedli diskuzi na téma drogy. U celkem 47 studentů naopak nikdy neproběhla v rodině komunikace na téma návykové látky a závislosti. Komunikace na toto téma mezi rodiči a jejich dítětem je podle autorky taktéž důležitá jako přednášky o drogových problémech a závislostech na školách. Je důležité, aby takové věci rodiče se svými dětmi probírali. Je totiž možné, že dítěti tyto informace od rodičů utkví v hlavě a v situaci, kdy by dítě mohlo drogu užít se v mozku rozsvítí výstražný signál a neudělá to, protože mamina vlastně říkala že je to špatně. U někoho to naopak může vyvolat situaci, kdy, jak se říká „zakázané ovoce chutná nejlépe“. Každopádně i rodiče by měli jít dítěti příkladem, to znamená že když rodič bude mluvit o tom, jak jsou cigarety špatné a člověku škodí, a sám rodič kouří,

⁹⁷ Vlastní zdroj

⁹⁸ Vlastní zdroj

nejspíš si z toho dítě nic nevezme. Protože když to teda škodí tak jak všichni tvrdí, proč tedy rodiče kouří?

Rodič může dítěti předat pouhé informace o návykových látkách, ať o legálních či nelegálních, které si ale každý z nás běžně zjistí kdekoli na internetu. Ale může dítěti také předat i něco víc. Můžou se předat informace o zdravém životním stylu a sportování, o tom, že život bez drog je fajn a s drogami horší. Jako výborný odstrašující případ je například český film od Heleny Třeštíkové s názvem Katka. Dalším odstrašujícím případem může být kniha z německého prostředí *My děti ze stanice Zoo*, kde si s drogami začínají děti už ve 14 letech. Je tedy možnost komunikace i touhle formou, podívat se s potomkem na film nebo mu dát přečíst knihu na téma drogy a následně o tématu vést konverzaci. Komunikace s dětmi, a to ve všech směrech, je důležitá.

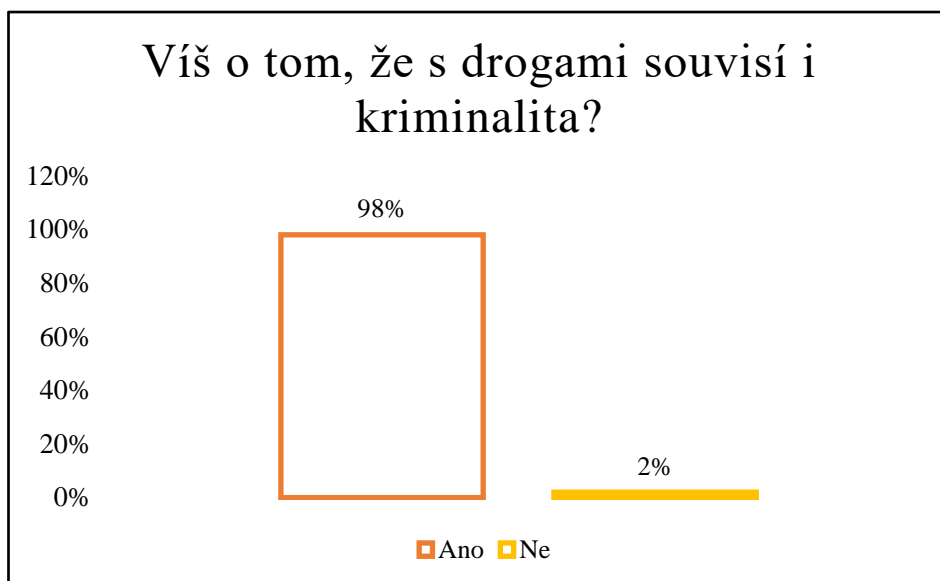
I rodiče mohou být výrazným faktorem, který může zvýšit riziko spojené s užíváním návykových látek. Tato rizika zahrnují například skutečnost, že rodiče na své dítě nemají čas a dostatečně se mu nevěnují nebo s dítětem nenavazují dostatečnou komunikaci, jak je již zmíněno v přechodím odstavci. Dalším možným příkladem je chudoba rodiny nebo kupříkladu výchova pouze jedním z rodičů (matky samoživitelky), samozřejmě to není pravidlem. Výrazným faktorem je také to, že samotní rodiče dítěte návykové látky užívají. Každý z nás jistě slyšel, a ne jednou, že dítě kuřáků bude v životě také kouřit. Faktorů, které „podněcují“ dítě ke zneužívání návykových látek je samozřejmě mnoho.⁹⁹

⁹⁹ NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. 5. vyd. Praha: Sdružení FIT IN – Rodiče proti drogám, 2003. s. 8. ISBN 80-260-3873-8.

Otázka č. 13: Víš o tom, že s drogami souvisí i kriminalita?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	117	98 %
Ne	2	2 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 13: Kriminalita a drogy¹⁰⁰

Graf č. 13: Kriminalita a drogy¹⁰¹

Z grafu i tabulky je viditelné, že převážná většina studentů ví, že s drogami souvisí i kriminální činnost. Jediní dva studenti odpověděli, že to neví. Je možné, že se nad otázkou nezamysleli, a proto označili odpověď b) ne, protože to, že například vaření drogy je trestný čin ví snad každý z nás. Autorka bakalářské práce a dotazníku chtěla, aby se studenti zamysleli nad tím, zda vůbec vědí, že tyto dvě věci spolu úzce souvisejí, popřípadě aby se také zamysleli nad tím, jakým způsobem to spolu souvisí. Je jasné, že spousta dotazovaných studentů ví alespoň základní věci, například že vaření drogy nebo pěstování drogy je špatné a spadá to právě do kategorie drogové trestné činy.¹⁰²

¹⁰⁰ Vlastní zdroj

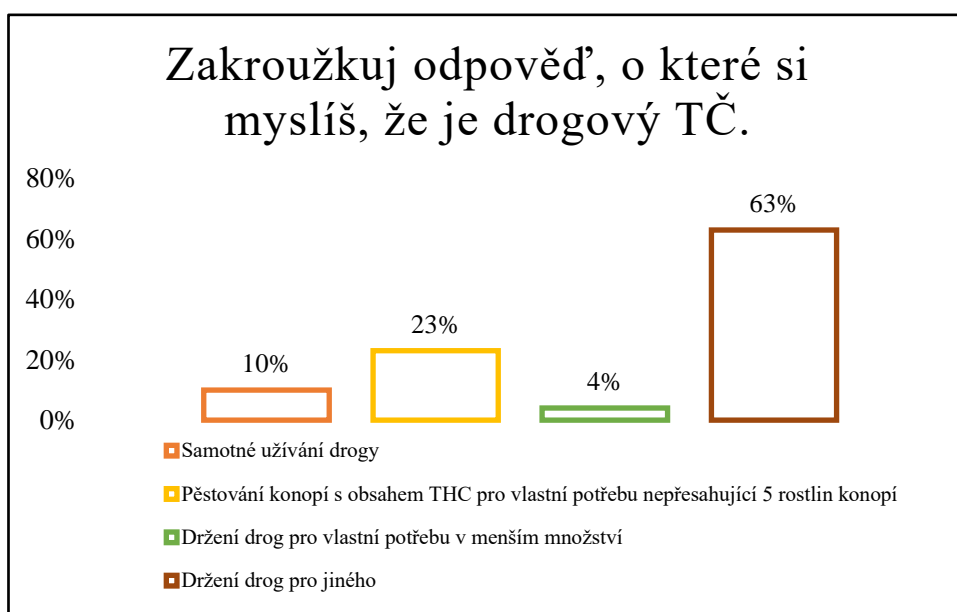
¹⁰¹ Vlastní zdroj

¹⁰² NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. 5. vyd. Praha: Sdružení FIT IN – Rodiče proti drogám, 2003. s. 8. ISBN 80-260-3873-8.

Otázka č. 14: Zakroužkuj odpověď, o které si myslíš, že je drogový trestný čin.

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Samotné užívání drogy	12	10 %
Pěstování konopí s obsahem THC pro vlastní potřebu nepřesahující 5 rostlin konopí	27	23 %
Držení drog pro vlastní potřebu v menším množství	5	4 %
Držení drog pro jiného	75	63 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 14: Drogový trestný čin¹⁰³

Graf č. 14: Drogový trestný čin¹⁰⁴

Tato otázka byla zahrnuta do dotazníku z důvodu toho, aby autorka zjistila, zda mají studenti alespoň minimální povědomí o drogové kriminalitě a drogových trestných činech. Studenti měli zakroužkovat odpověď, o které si mysleli, že je drogový TČ. Studenti měli na výběr ze čtyř možností, jednalo se například o možnost, že drogový TČ je samotné užívání drogy nebo pěstování konopí s obsahem THC pro vlastní potřebu nepřesahující 5 rostlin konopí.

I přes to, že drogy a užívání návykových látek lidem škodí a ubližuje, samotné užívání drogy není trestným činem. Na samotné užívání drogy se ale poji jiná kriminalita, kterou narkomani pod vlivem drog páchají a která už je sankcionována. Tudíž odpověď a)

¹⁰³ Vlastní zdroj

¹⁰⁴ Vlastní zdroj

samotné užívání drogy nebyla správná. I přes to 12 lidí (celkem 10 %) tuto možnost uvedlo.

Další možnost k zakroužkování byla „Pěstování konopí s obsahem THC pro vlastní potřebu nepřesahující 5 rostlin konopí“. Stejně jako všechny odpovědi, i tato je nelegální. Ale je to bráno jako přestupek, nikoli trestný čin. Kdyby bylo ve větě zaměněno slovo „nepřesahující“ za slovo „přesahující“, jednoznačně by se jednalo o trestný čin. Tudíž i tato odpověď nebyla správná a 27 studentů ji zvolilo.

Předposlední odpověď zněla „Držení drog pro vlastní potřebu v menším množství“. V tomto případě je to stejné, jako u předchozí možnosti. Jedná se o přestupek, pokud by se jednalo o držení drog pro vlastní potřebu v množství větším než malém, byl by to trestný čin. Pouze 5 studentů si myslelo, že je právě toto trestný čin.

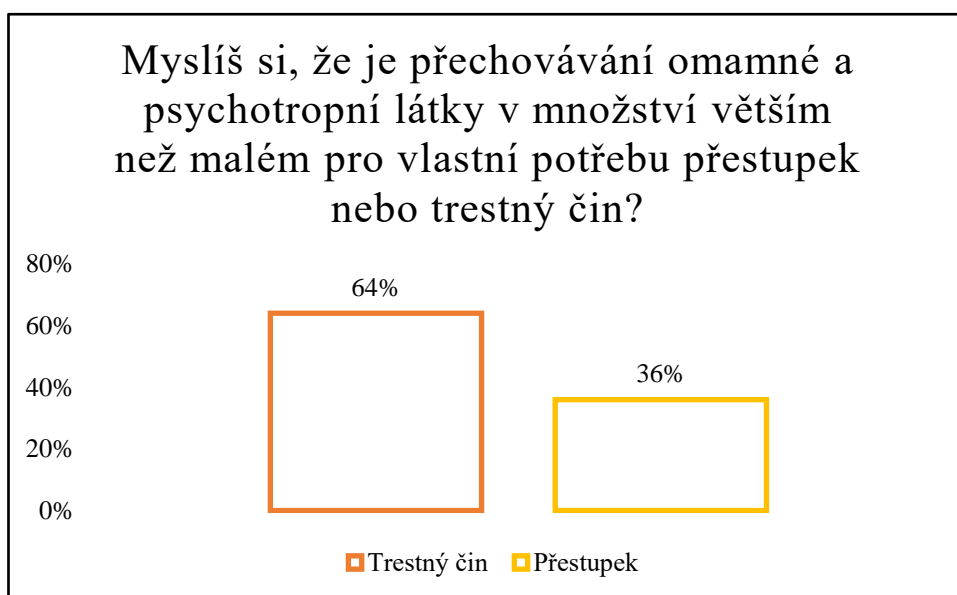
A poslední, nejvíce studenty zvolená odpověď d) držení drog pro jiného. Studenti, kteří tuto odpověď zakroužkovali už očividně o těchto trestných činech slyšeli, protože je to správná odpověď. V tomto případě se jedná vždy o drogový trestný čin ať už se jedná o malé nebo velké množství.¹⁰⁵ Tuto odpověď zvolilo celkem 75 studentů ze 119.

¹⁰⁵ PRÁVNÍ PORADNA A.N.O. *Právní postih za užívání a držení drog* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://poradna.asociace.org/pravni-informace/pravni-postih-za-uzivani-a-drzeni-drog/>

Otázka č. 15: Myslíš si, že je přechovávání omamné a psychotropní látky v množství větším než malém pro vlastní potřebu přestupek nebo trestný čin?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Trestný čin	76	64 %
Přestupek	43	36 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 15: Drogový trestný čin nebo přestupek?¹⁰⁶

Graf č. 15: Drogový trestný čin nebo přestupek?¹⁰⁷

„§284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

(1) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku než uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství větším než malém, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve větším rozsahu.

¹⁰⁶ Vlastní zdroj

¹⁰⁷ Vlastní zdroj

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu.“¹⁰⁸

V návaznosti na tento paragraf je jednoznačné, že správná odpověď byla za a) trestný čin. Tuto odpověď uvedlo 76 studentů (64 %).

Těžko říct, zda se ve školách vyučuje tato problematika nebo zda se o této problematice dozví mládež během svého života či studia. Tudíž lze chápat, že spousta studentů ani neví, že je právě přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu v množství větším než malém pro vlastní potřebu trestný čin. Otázkou také je, co vlastně znamená pojem v množství větším než malém. „*Za „množství větší než malé“ ve smyslu § 284 odst. 1, 2 trestního zákoníku je třeba obecně považovat takové množství přechovávané omamné nebo psychotropní látky nebo jedu, které vícenásobně – podle ohrožení vyplývajícího pro život a zdraví lidí ze škodlivosti jednotlivých látek – převyšuje běžnou dávku obvyklého konzumenta.*“¹⁰⁹

A co když přechovávám drogu pro vlastní potřebu v malém množství? „*Pokud množství omamné a psychotropní látky u pachatele, který přechovával takovou látku pro vlastní potřebu, nedosáhne „množství většího než malého“, půjde při splnění ostatních zákonných znaků o přešůpek na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 odst. 1 písm. j) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, neboť neoprávněně přechovával v malém množství pro svoji potřebu omamnou nebo psychotropní látku.*“¹¹⁰

¹⁰⁸ ZEMAN, Petr, Michaela ŠTEFUNKOVÁ a Ivana TRÁVNÍČKOVÁ. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). s. 42. ISBN 978-80-7338-151-6.

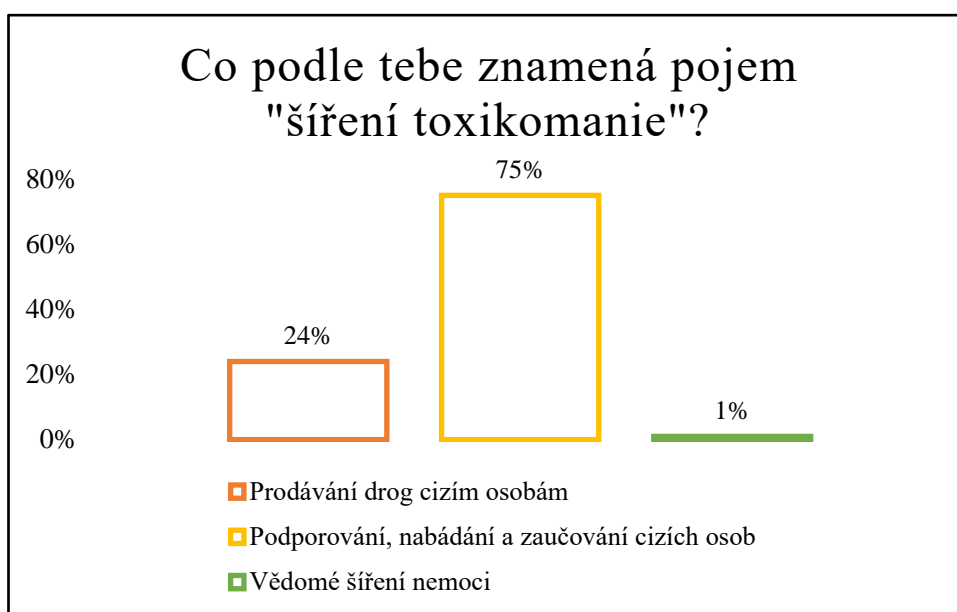
¹⁰⁹ Policie ČR. *Množství větší než malé* [online]. [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/mnozstvi-vetsi-nez-male.aspx>

¹¹⁰ Tamtéž

Otázka č. 16: Co podle tebe znamená pojem „šíření toxikomanie“?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Prodávání drog cizím osobám	29	24 %
Podporování, nabádání a zaučování cizích osob	89	75 %
Vědomé šíření nemoci	1	1 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 16: Šíření toxikomanie¹¹¹

Graf č. 15: Šíření toxikomanie¹¹²

I u této otázky bylo záměrem zjistit, zda mají studenti povědomí o trestných činech spojených s návykovými látkami. Co to vlastně šíření toxikomanie je? „Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“¹¹³ Zde je uveden první odstavec z paragrafu 287. Pokud si přečteme tento odstavec, je jednoznačné, že správná odpověď byla b) podporování, nabádání a zaučování cizích osob. Tuto možnost také zvolilo nejvíce studentů, přesněji 89 (75 %). Prodej drog cizím osobám řeší § 283, kde je uvedeno, že kdo neoprávněně například vyrobí, nabídne nebo prodá omamnou či psychotropní látku, bude potrestán odnětím svobody nebo peněžitým trestem.

¹¹¹ Vlastní zdroj

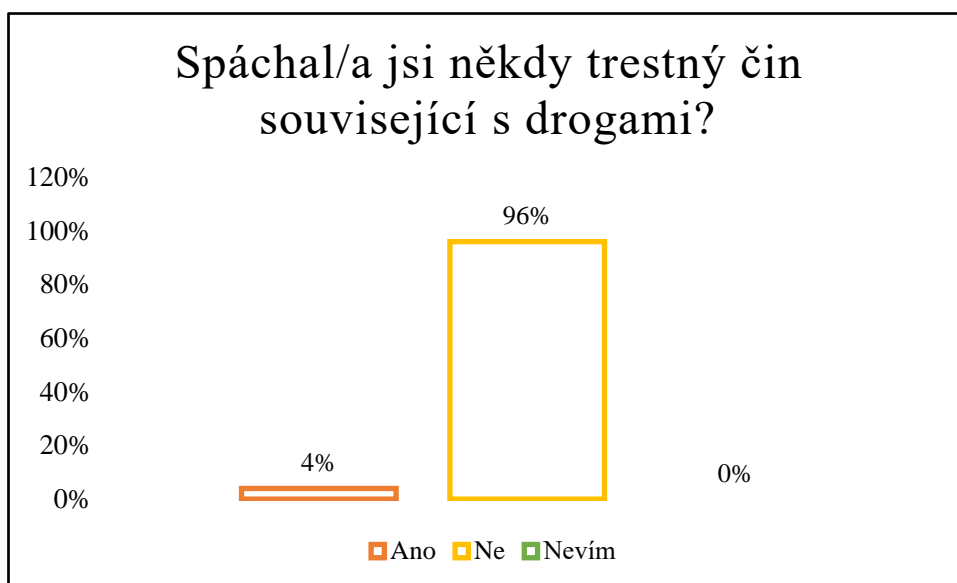
¹¹² Vlastní zdroj

¹¹³ ZEMAN, Petr, Michaela ŠTEFUNKOVÁ a Ivana TRÁVNÍČKOVÁ. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). s. 50. ISBN 978-80-7338-151-6.

Otázka č. 17: Spáchala jsi někdy trestný čin související s drogami?

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Ano	5	4 %
Ne	114	96 %
Nevím	0	0 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 17: Studenti a drogový trestný čin¹¹⁴

Graf č. 17: Studenti a drogový trestný čin¹¹⁵

Skoro plný počet studentů (119), kteří anonymní dotazník pro praktickou část této bakalářské práce vyplňovali, uvedlo, že drogový trestný čin nikdy nespáchali. Zbýlých 5 studentů odpovědělo, že trestný čin související s drogami spáchali. O jaký trestný čin se jednalo žáci středních škol vypisovali v poslední, 18té otázce, která na tuto otázku navazuje. V další otázce žáci, kteří trestný čin spáchali uvedli pouze dva druhy drogových trestných činů. Je ale možné, že spáchali i jiný TČ, pouze nemají dostatečné znalosti o této problematice a netuší, že ho vlastně spáchali. Je možné, že studenti, kteří v dotazníku uváděli, že mají zkušenost s drogou a pravidelně ji užívají, zejména tedy marihuanu se dopustili přestupku či TČ. Možná u sebe nějaké množství marihuany nosí nebo nosili, nedej bože marihuanu pěstují či pěstovali. I tyto věci se zahrnují do skupiny trestných činů, minimálně se pak může jednat o přestupek.

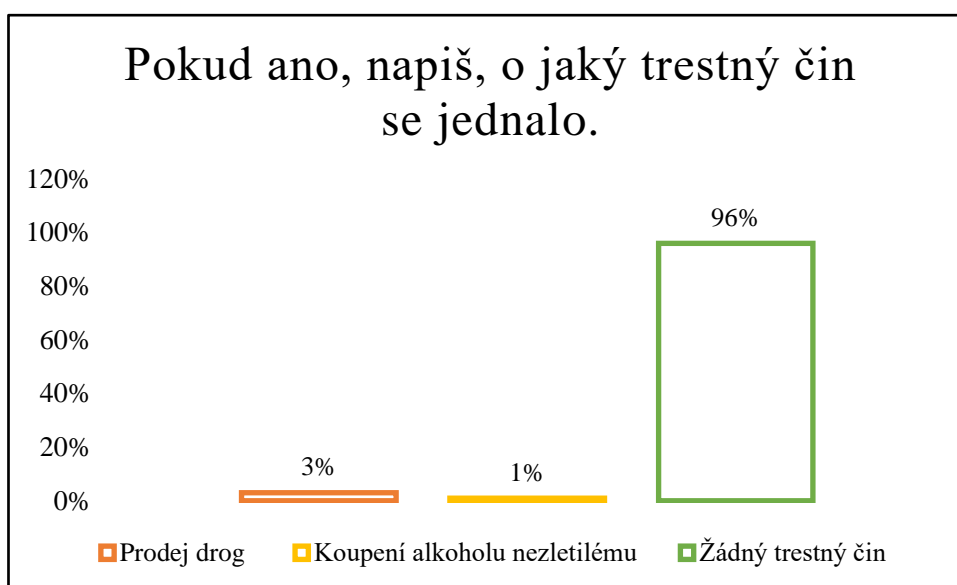
¹¹⁴ Vlastní zdroj

¹¹⁵ Vlastní zdroj

Otázka č. 18: Pokud ano, napiš, o jaký trestný čin se jednalo.

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
Prodej drog	4	3 %
Koupení alkoholu nezletilému	1	1 %
Žádný trestný čin	114	96 %
Celkem odpovědí	119	100 %

Tabulka č. 18: Spáchaný trestný čin¹¹⁶

Graf č. 18: Spáchaný trestný čin¹¹⁷

Jak bylo zmíněno u předchozího grafu, otázka předešlá a tato na sebe navazují. V předešlé otázce studenti uváděli, zda vůbec někdy trestný čin drogový spáchali. V této otázce poté konkrétně uvedli, o jaký trestný čin se jednalo, ovšem pokud ke spáchání došlo. Co se týče prodeje drog, což uvedli 4 studenti, jde jednoznačně o trestný čin. O tomto TČ pojednává trestní zákoník, přesněji §283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. Konkrétně se jedná o 1 odstavec tohoto paragrafu, která uvádí, že pokud někdo neoprávněně například vyrobí, doveze, vyveze nebo prodá omamnou nebo psychotropní látku, bude potrestán odnětím svobody nebo peněžitým trestem.¹¹⁸

¹¹⁶ Vlastní zdroj

¹¹⁷ Vlastní zdroj

¹¹⁸ ZEMAN, Petr, Michaela ŠTEFUNKOVÁ a Ivana TRÁVNÍČKOVÁ. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). s. 30. ISBN 978-80-7338-151-6.

Druhou odpovědí, kterou napsal pouze jeden student, byl prodej alkoholu nezletilému. „Prodej a podávání alkoholu osobám mladším osmnácti let zákon striktně zakazuje. Osoby, které alkohol mladistvým nebo dětem zprostředkují, se dopouštějí protiprávního jednání, a to buď v rovině přestupkového jednání, nebo trestného činu. Zákon tak jasně stanoví, že fyzická osoba, která prodá nebo podá alkohol osobě mladší osmnácti let, se dopustí přestupku, za což lze uložit pokutu až do výše 150 000 korun. V případě, že se takového jednání dopustí vůči osobě mladší patnácti let, zvyšuje se horní hranice sazby na dvojnásobek. Skutkovou podstatu trestného činu podání alkoholu dítěti naplní ten, „kdo ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol.“ Takové osobě pak hrozí trest odnětí svobody až na jeden rok.“¹¹⁹ Podle této citace tedy můžeme pouze hádat, zda se u studenta, který prodej alkoholu mladistvému uvedl, jednalo o přestupek či TČ. Zbytek dotazovaných respondentů uvedlo, že drogový trestný čin nikdy nespáchali.

¹¹⁹ Policie ČR. *Alkohol mládež* [online]. 21. května 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/alkohol-mladez.aspx>

10 ZHODNOCENÍ HYPOTÉZ

Autorka si v praktické části této bakalářské práce stanovila pět základních hypotéz, které se výsledky dotazníkového šetření buď potvrdily nebo nepotvrdily. Stanoveny byly následující hypotézy:

Hypotéza 1 – Více jak 50 % respondentů má zkušenost s návykovými látkami.

Tato hypotéza se **potvrdila**. Vztahuje se na ni otázka č. 7, ve které 92 % studentů středních odborných škol v Plzni uvedlo, že mají zkušenost s drogou. Následující, osmá otázka, byla zaměřena na konkrétní návykové látky, které studenti vyzkoušeli. Nejčastější odpovědí byl alkohol a tabákové výrobky.

Hypotéza 2 – Více jak 50 % respondentů má zkušenost s marihuanou.

Tato hypotéza se **nepotvrdila**, i přes to, že byla autorka téměř přesvědčena o tom, že marihuana je nejužívanější drogou mezi mladistvými. Důkaz toho, že se hypotéza nepotvrdila, je obsažen v otázce č. 8, kde měli studenti kroužkovat drogy, se kterými měli někdy v životě zkušenost. Marihuanu uvedlo pouze 20 % dotazovaných studentů.

Hypotéza 3 – Více jak polovina dotazovaných respondentů (minimálně 60 studentů) považuje tabákové výrobky za drogu.

Tato hypotéza se **potvrdila**. Celkem 77 studentů z celkového počtu uvedlo, že skutečně považují tabákové výrobky za drogu. Výsledky můžeme vidět v tabulce a grafu u páté otázky.

Hypotéza 4 – Více jak polovina dotazovaných respondentů (minimálně 60 respondentů) považuje alkohol za drogu.

Tato hypotéza se **potvrdila**. Výsledek této hypotézy byl ale na hraně, protože pouze 62 respondentů považuje alkohol za drogu.

Hypotéza 5 – Minimum respondentů spáchalo drogový trestný čin.

Tato hypotéza se jednoznačně **potvrdila**. Dokazuje to předposlední otázka dotazníku. Skoro plný počet studentů nikdy nespáchal drogový TČ, kromě pěti studentů, kteří odpověděli že TČ spáchali. V poslední otázce měli uvést, jaký TČ přesně spáchali. Podle odpovědí se jednalo nejčastěji o prodej drog.

11 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ

Jak již bylo v praktické části zmíněno, existuje školní protidrogová prevence, která má za cíl předejít problémům, které vznikají v souvislosti s drogami u studentů. Podle autorky je nutné, aby se na tuto školní prevenci dbalo, aby studenti škol, ať už základních či středních, měli dostatečné informace o drogách a aby studenti věděli, co může droga s jejich životem udělat. Zároveň je třeba žákům ukázat, jak skvělý může být život bez návykových látek, a to nejen bez tvrdých drog, ale například i bez cigaret či alkoholu. Podle autorky by mělo být zavedeno na každé škole během vyučovací hodiny pustit žákům film *Katka*, který zobrazuje krutý a odlišný život narkomanky z České republiky. Ve filmu je krásně a reálně vidět, co s narkomankou droga udělala, jak člověka droga mění a jaké jsou následky po několikaletém pravidelném užívání návykových látek. Je to odstrašující příklad, ze kterého by si žáci něco mohli vzít a tento film by mohl žáky donutit přemýšlet nad tím, jaké jsou drogy vlastně zlo. Velice účinné by bylo podle autorky této bakalářské práce, kdyby se školních přednášek o drogách a závislostech účastnily osoby, které si drogovou závislostí prošly. Protože právě tyto osoby umí o drogách mluvit nejlépe a mohou odvyprávět svůj příběh, který taktéž může být pro studenty odstrašující případ. A možná si z reálného příběhu studenti vezmou víc, než kdyby na přednášce člověk nudně popisoval jednotlivé drogy bez vlastních zkušeností. Je třeba přednášky dělat zajímavým způsobem, aby se udržela pozornost žáků. Podle autorky by měly být na školách přednášky i pro rodiče žáků. Rodiče by se na těchto přednáškách mohli dozvědět informace o návykových látkách, jak na člověka působí, popřípadě jak poznají na svém dítěti, zda látky užívá. V přednáškách pro rodiče by měly být obsaženy i rady, jak postupovat, pokud se dozví že jejich dítě užívá drogy, popřípadě na jaké instituce se v takové situaci obrátit.

Ze strany rodičů je důležitá hlavně výchova dítěte. Je rozdíl, pokud bude dítě vyrůstat v úplné a šťastné rodině a v rodině, která se rozpadá a řeší neustálé problémy. Například i rozvod rodičů může na dítěti zanechat následky, které možná časem začne řešit únikem z reality – začne užívat drogy. Autorka zastává takový názor, že by se rodiče měli dítěti věnovat co nejvíce to jen jde, nepřehlížet ho, podporovat své dítě v zájmech, které ho baví. Zajímat se o to, co dítě dělá ve svém volném čase, jaké má kamarády, jaký má prospěch ve škole. Protože pokud si rodiče svých dětí nevěnují, je také pravděpodobnost, že si dítě začne žít svůj život, možná začne vyhledávat i drogy a problém je na světě.

ZÁVĚR

Cílem teoretické části této bakalářské práce bylo primárně popsat a vysvětlit, co to vůbec návykové látky jsou. Zaměřit se na jednotlivé návykové látky, které autorka považovala za nejvíce zneužívané v České republice a považovala je taktéž za drogy, které stojí za zmínění. V závěru teoretické části byla uvedena kapitola s názvem Mládež a drogy, kde se autorka zabývala možnými příčinami vzniku závislosti právě u mládeže. V poslední řadě byla popsána drogová kriminalita a byly zmíněny některé paragrafy, které pojednávají například o nedovoleném pěstování rostlin obsahující omamnou látku nebo pojednávají kupříkladu o nedovolené výrobě drog. Během zpracovávání všech informací se autorka dozvěděla poměrně mnoho nových skutečností, o kterých do této doby neměla žádné ponětí.

Pro praktickou část bylo zvoleno dotazníkové šetření. Cílem praktické části bakalářské práce bylo tedy vytvořit dotazník, který byl následně vyplněn studenty středních odborných škol s maturitou v Plzni. Dotazník vyplnilo celkem 119 studentů. I tato část, stejně jako ta teoretická, byla pro autorku přínosná. Některé odpovědi studentů byly zajímavé, zejména u otázky, kde měli uvést, co podle nich droga vůbec znamená. Pro praktickou část bylo stanoveno pět hypotéz, které byly vyhodnoceny v desáté kapitole. Ze všech hypotéz se pouze jedna nepotvrdila, a to hypotéza, kde bylo stanoveno, že má více jak 50 % studentů zkušenost s marihuanou. Tuto skutečnost autorka brala vlastně skoro až jako samozřejmost, protože konopí je jednou z nejužívanějších drog v České republice. V jedenácté kapitole byly popsány konkrétní návrhy na řešení tohoto celospolečenského problému.

Pro autorku je bakalářská práce velkým přínosem a velkým zdrojem informací. Práce by byla přínosná určitě i pro všechny studenty nebo například rodiče studentů, kteří o drogách moc nevědí. Bakalářská práce však neobsahuje zdaleka všechny informace o této problematice, ani zdaleka všechny návykové látky, protože toto téma je velice obsáhlé a dostupných informací je rovněž nepřehledné množství. Autorka vybrala v rámci zpracované materie zajímavé a důležité věci, které se zároveň snažila důkladně vysvětlit. Závislosti tu byly, jsou a budou. A proto je třeba na toto téma neustále upozorňovat, otevřeně o něm mluvit a neopomínat ho. Autorka věří, že by mohla být její práce v tomto směru zajímavým příspěvkem.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. DUNSELMAN, Ron. *Namísto já: omamné drogy a jejich působení na člověka*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2013. 351 s. ISBN 978-80-905222-1-3.
2. GALLÀ, Maurice. *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí: příručka o efektivní školní drogové prevenci*. Přeložil Jindřich BAYER. [Praha]: Úřad vlády České republiky, 2005. Metodika (Úřad vlády České republiky). 156 s. ISBN 80-86734-38-2.
3. GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. Praha: Amulet, 2001. Alfabet. 149 s. ISBN 80-862-9970-8.
4. GÖHLERT, Fr.-Christoph a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti: toxikomanie: drogy: účinky a terapie*. Praha: Ikar, 2001. Pro zdraví. 143 s. ISBN 80-7202-950-9.
5. HAVLÍK, Tony. *Homeless guide: jak přežít na ulici a užít si to*. V Brně: BizBooks, 2019. 253 s. ISBN 978-80-265-0885-4.
6. KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). 696 s. ISBN 978-80-247-4331-8.
7. KIŠŠOVÁ, Lucia. *Zaostřeno na drogy: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010. 12 s. ISSN 1214-1089.
8. KOLEKTIV AUTORŮ SDRUŽENÍ SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi: [příručka pro rodinné příslušníky a pomáhající profese]*. Praha: Portál, 2007. Rádcí pro zdraví. 198 s. ISBN 978-80-7367-223-2.
9. MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 122 s. ISBN 978-80-7478-589-4.
10. MARÁDOVÁ, Eva. *Prevence závislostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 28 s. ISBN 80-86991-70-9.
11. NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 5., rozšířené vydání. Praha: Portál, 2018. 255 s. ISBN 978-80-262-1357-4.
12. NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. 5. vyd. Praha: Sdružení FIT IN – Rodiče proti drogám, 2003. 102 s. ISBN 80-260-3873-8.
13. PAVLAS, Ivan. *Člověk a drogové závislosti*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2001. Mimořádné formy studia. 116 s. ISBN 80-7042-197-5.

14. RADKOVÁ, Lucie a Jana RAUSOVÁ. *Mluva uživatelů a výrobců drog*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2015. 108 s. ISBN 978-80-7464-707-9.
15. SADÍLKOVÁ, Miluše a kolektiv. *Kriminalita a drogy* [online]. Praha: SANANIM, o.s., 2012. 104 s. ISBN 978-80-904536-4-7.
16. ŠTABLOVÁ, Renata. *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. rozš. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 1999. 205 s. ISBN 80-7251-018-5.
17. ŠTABLOVÁ, Renata. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. 307 s. ISBN 80-901923-1-9.
18. ŠŤASTNÁ, Lenka a Matúš ŠUCHA, ed. *Drogy a ohrožené skupiny mladých lidí: [monografie]*. Praha: Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze, 2010. 48 s. ISBN 978-80-254-6807-4.
19. ZEMAN, Petr, Michaela ŠTEFUNKOVÁ a Ivana TRÁVNÍČKOVÁ. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). 224 s. ISBN 978-80-7338-151-6.

Elektronické zdroje

1. Aktuálně.cz. *LSD* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <<https://magazin.aktualne.cz/lsd-zaziva-recesi-oblibili-si-ho-programatori-ze-silicon-val/r~9dc16c60951b11e58f750025900fea04/>>
2. DROGOVÁ PORADNA. *Kokain* [online]. Česká republika: SANANIM, c2009 [cit. 2021-01-29]. Dostupné z: WWW: <<http://www.drogovaporadna.cz/stimulacni-drogy/kokain.html>>
3. DROGOVÁ PORADNA. *O drogách obecně* [online]. Česká republika: MUDr. Jakub Minařík, c2009 [cit. 2022-01-29]. Dostupné z: WWW: <<http://www.drogovaporadna.cz/o-drogach-obecne.html>>
4. DROGOVÁ PORADNA. *Pervitin* [online]. Česká republika: SANANIM, c2009 [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: WWW: <<http://www.drogovaporadna.cz/stimulacni-drogy/pervitin.html>>
5. iROZHLAS. *Pervitin* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <<https://www.irozhlas.cz/fotogalerie/5837841>>
6. iROZHLAS. *Lysohlávky* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/zdravi/lysohlavky-na-depresi-cesi-budou-zkoumat-nove-pouziti-halucinogenu-pri-lecbe_1709302131_haf>

7. Národní zdravotnický informační portál. *Fáze drogové závislosti* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/322-faze-drogove-zavislosti>>
8. Národní zdravotnický informační portál. *Kokain* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/262-kokain>>
9. Pixabay. *Marihuana* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <<https://pixabay.com/cs/photos/sazenice-konop%c3%ad-marihuana-1062908/>>
10. Policie ČR. *Alkohol mládež* [online]. 21. května 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <https://www.policie.cz/clanek/alkohol-mladez.aspx>
11. Policie ČR. *Množství větší než malé* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/mnozstvi-vetsi-nez-male.aspx>
12. Prev-Centrum. *Heroin* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <<https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/heroin/>>
13. PRÁVNÍ PORADNA A.N.O. *Právní postih za užívání a držení drog* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <<https://poradna.asociace.org/pravni-informace/pravni-postih-za-uzivani-a-drzeni-drog/>>
14. Radio Wave. *Extáze* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: WWW: <<https://wave.rozhlas.cz/mdma-muze-podle-britskych-vedcu-pomahat-lidem-zavislym-na-alkoholu-8432901?page=1>>
15. SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *Jak jsou drogy užívány* [online]. Česká republika: MeDitorial, c2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/jak-jsou-drogy-uzivany>>
16. ZÁKONY PRO LIDI. *Zákon č. 218/2003 Sb. Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)* [online]. AION, CS, c2010-2022 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>>

SEZNAM ZKRATEK

LSD	Diethylamid kyseliny d-lysergové
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
TČ	Trestný čin
THC	Tetrahydrokanabinol
TZ	Trestní zákoník

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Marihuana

Obrázek č. 2: LSD

Obrázek č. 3: Lysohlávky

Obrázek č. 4: Heroin

Obrázek č. 5: Kokain

Obrázek č. 6: Pervitin

Obrázek č. 7: Extáze

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Pohlaví respondentů

Tabulka č. 2: Věk respondentů

Tabulka č. 3: Ročník dotazovaných studentů na SOŠ

Tabulka č. 4: Význam drogy pro jednotlivé studenty

Tabulka č. 5: Je tabákový výrobek droga?

Tabulka č. 6: Je alkohol droga?

Tabulka č. 7: Zkušenosti s drogou

Tabulka č. 8: S jakou drogou mají studenti zkušenost

Tabulka č. 9: Pravidelné užívání návykových látek

Tabulka č. 10: Droga, kterou studenti užívají pravidelně

Tabulka č. 11: Školní přednáška o drogách

Tabulka č. 12: Komunikace na téma drogy ze strany rodičů

Tabulka č. 13: Kriminalita a drogy

Tabulka č. 14: Drogový trestný čin

Tabulka č. 15: Drogový trestný čin nebo přestupek?

Tabulka č. 16: Šíření toxikomanie

Tabulka č. 17: Studenti a drogový trestný čin

Tabulka č. 18: Spáchaný trestný čin

Seznam grafů:

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Graf č. 2: Věk respondentů

Graf č. 3: Ročník dotazovaných studentů na SOŠ

Graf č. 4: Význam drogy pro jednotlivé studenty

Graf č. 5: Je tabákový výrobek droga?

Graf č. 6: Je alkohol droga?

Graf č. 7: Zkušenosti s drogou

Graf č. 8: S jakou drogou mají studenti zkušenost

Graf č. 9: Pravidelné užívání návykových látek

Graf č. 10: Droga, kterou studenti užívají pravidelně

Graf č. 11: Školní přednáška o drogách

Graf č. 12: Komunikace na téma drogy ze strany rodičů

Graf č. 13: Kriminalita a drogy

Graf č. 14: Drogový trestný čin

Graf č. 15: Drogový trestný čin nebo přestupek?

Graf č. 16: Šíření toxikomanie

Graf č. 17: Studenti a drogový trestný čin

Graf č. 18: Spáchaný trestný čin

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: dotazník

Dotazník – Drogy a kriminalita u mládeže

Vážení studenti,

jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií v Příbrami a ráda bych vás poprosila o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník bude součástí praktické části mé bakalářské práce s názvem Drogová problematika a kriminalita mládeže na území města Plzně. Dotazník je anonymní, přesto vás žádám, abyste odpovídali pravdivě a svědomitě. Celý dotazník vám zabere maximálně 10 minut.

Většina otázek jsou kroužkovací, u některých je možnost zakroužkovat pouze jednu odpověď, u některých více. U každé otázky, u které je možnost více odpovědí, je tato možnost uvedena. Dvě otázky z dotazníku jsou doplňovací.

Předem děkuji za spolupráci.

Daniela Pfeiferová, DiS.

1. Jaké je tvé pohlaví?
 - a. Žena
 - b. Muž

2. Kolik ti je let?
 - a. 15 let
 - b. 16 let
 - c. 17 let
 - d. 18 let a více

3. Jaký ročník Střední odborné školy navštěvuješ?
 - a. 1. ročník
 - b. 2. ročník
 - c. 3. ročník
 - d. 4. ročník

4. Co podle tebe znamená droga?
.....
5. Považuješ za drogu i tabákové výrobky (například cigarety, doutník, žvýkací tabák)?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Nevím
6. Považuješ za drogu i alkohol?
- a. Ano
 - b. Ne
 - c. Nevím
7. Máš nějaké zkušenosti s drogami?
- a. Ano
 - b. Ne
8. Zakroužkuj, s jakou drogou máš zkušenost (možnost více odpovědí):
- a. Marihuana
 - b. Lysohlávky
 - c. Kokain
 - d. Pervitin
 - e. LSD
 - f. Heroin
 - g. Extáze
 - h. Tabákové výrobky (cigarety)
 - i. Alkohol
 - j. Není zde uvedena
 - k. S žádnou
9. Užíváš drogy pravidelně?
- a. Ano
 - b. Ne

10. Pokud ano, zakroužkuj, jakou drogu užíváš pravidelně (možnost více odpovědí):
- Marihuana
 - Lysohlávky
 - Kokain
 - Pervitin
 - LSD
 - Heroin
 - Extáze
 - Tabákové výrobky (cigarety)
 - Alkohol
 - Není zde uvedena
 - Neužívám pravidelně žádnou drogu
11. Měli jste někdy ve škole přednášku o drogách a drogových závislostech?
- Ano
 - Ne
12. Bavili se s tebou rodiče o drogách a drogových závislostech?
- Ano
 - Ne
13. Víš o tom, že s drogami souvisí i kriminalita?
- Ano
 - Ne
14. Zakroužkuj odpověď, o které si myslíš, že je drogový trestný čin (pouze 1 odpověď je správná a všechny odpovědi jsou NELEGÁLNÍ):
- Samotné užívání drogy
 - Pěstování konopí s obsahem THC pro vlastní potřebu nepřesahující 5 rostlin konopí
 - Držení drog pro vlastní potřebu v menším množství
 - Držení drog pro jiného

15. Myslíš si, že je přechovávání omamné a psychotropní látky v množství větším než malém pro vlastní potřebu přestupek nebo trestný čin?

- a. Trestný čin
- b. Přestupek

16. Co podle tebe znamená pojem „šíření toxikomanie“?

- a. Prodávání drog cizím osobám
- b. Podporování, nabádání a zaučování cizích osob
- c. Vědomé šíření nemoci

17. Spáchal/a jsi někdy trestný čin související s drogami?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Nevím

18. Pokud ano, napiš, o jaký trestný čin se jednalo (krádež, vydírání, výtržnictví, výroba drog, prodej drogy, žádný trestný čin..)

.....

Ještě jednou mockrát děkuji za vyplnění tohoto dotazníku a přeji vám hodně úspěchů v osobním a studentském životě.